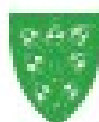
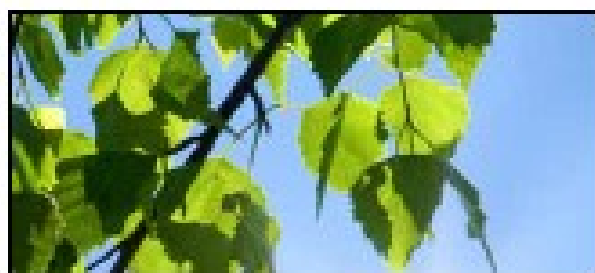
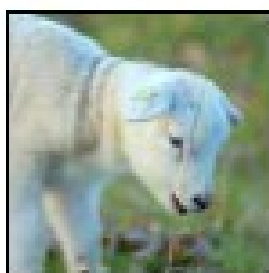
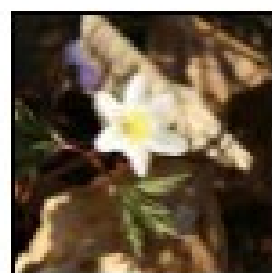
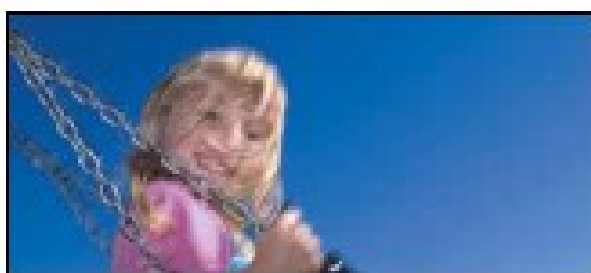
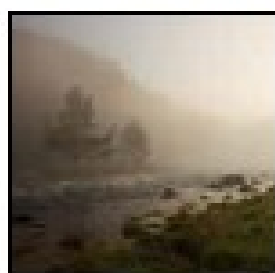
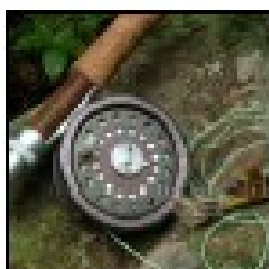
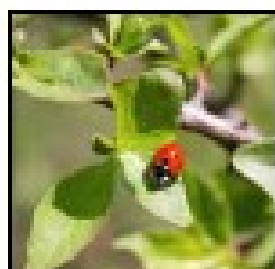
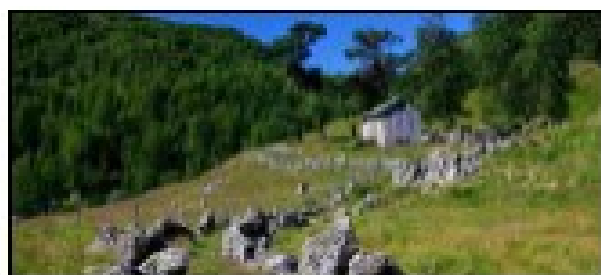

KOMMUNEPLAN 2014 – 2026

SAMFUNNSDEL MED HANDLINGSPROGRAM

BJERKREIM KOMMUNE

1	BJERKREIM KOMMUNE	4
1.1	INNLEDNING	4
1.2	BJERKREIM MOT 2026 – MULIGHETER OG VEKST	4
1.3	TRADISJONER OG KULTUR I ENDRING?	5
1.4	BÆREKRAFTIG UTVIKLING	5
1.5	ARBEIDET MED KOMMUNEPLANEN - SAMFUNNSDEL	6
1.6	VISJON	6
2	OVERORDNA MÅL OG STRATEGI	6
3	UTVIKLINGSTREKK OG BEFOLKNINGSUTVIKLING	7
3.1	BJERKREIM KOMMUNE	7
3.2	UTVIKLINGSTREKK	7
3.3	BEFOLKNINGSVEKST	8
4	UTBYGGING OG SENTRUMSUTVIKLING	10
4.1	VIKESÅ SENTRUM	11
4.2	BJERKREIM SENTRUM	11
5	FOLKEHELSE	11
5.1	"HELSE I ALT VI GJØR"	11
6	BJERKREIM FOR ALLE	12
6.1	UNIVERSELL UTFORMING	12
7	NÆRINGSUTVIKLING	12
7.1	UTVIKLINGSTREKK	13
7.2	KOMPETANSE OG RESSURSER	14
8	KULTUR, OPPLEVELSE OG TURISME	15
9	FORNYBAR ENERGI I FORM AV VIND- OG VANNKRAFT	16
9.1	NÅSITUASJON – STATUS	16
10	NATUR, KULTURLANDSKAP OG BIOLOGISK MANGFOLD	18
11	BEREDSKAP	18
12	KOMMUNEN SOM ORGANISASJON OG TJENESTEYTER	19
12.1	KOMMUNEN SOM ARBEIDSGIVER	19
12.2	LEVEKÅR	20
12.3	OPPVEKST OG KULTUR	23
12.4	LANDBRUK, MILJØ OG TEKNIKK – LMT	27
13	HANDLINGSDEL	29
	OPPFØLGING AV KOMMUNEPLAN	29
	VEDLEGG 1; ÅRSVERK OG ANTALL ANSATTE PR. AVDELING	33
	VEDLEGG 2; KOMMUNENS LANDBRUKSPLAN	34
	VEDLEGG 3; NASJONALE MÅL OG RETNINGSLINJER FOR PLANARBEIDET	39

Bjerkreim kommune
KOMMUNEPLAN 2014 - 2026

Bjerkreim – i vind og vekst

Forord fra ordfører blir lagt inn senere.

1 BJERKREIM KOMMUNE

1.1 INNLEDNING

Bjerkreim kommune er en kommune som ligger i randsonen til vekstområdene på Jæren og Stavangerregionen. Kommunen er liten i folketall med knapt 3000 innbyggere, men har stort areal (650 km²). Kommunens topografi med mye lynghei, skog og fjell gir et godt grunnlag for vekst og utbygging, uten store konsekvenser for nedbygging av matjord.

Konsekvensen av den randsonsone-plasseringen er en sterk vekst, særlig de siste årene. Tidligere planer har ikke tatt tilstrekkelig høyde for veksten.

Vekst er ønsket og villet, men veksten er ujevn og uforutsigbar.

Kommunen er ikke i tilsvarende situasjon som Nord-Jæren og Stavangerregionen. Potensial til vekst er klart til stede, men tidshorisontene er mer uklare og kan være vanskeligere å styre. Dette henger sterkt sammen med hvordan utfordringer med utbygging og utvikling på Jæren og Stavangerregionen løses fremover.

To scenarioer peker seg ut i forhold til infrastruktur og boligbygging på Nord-Jæren;

1. Ved god infrastruktur, tilgjengelige boliger og kollektive ordninger vil trykket på Bjerkreim bli mindre.
2. Ved manglende tilrettelegging på Nord-Jæren vil øke veksten i Bjerkreim.

Kommunen må derfor følge nøye med og gjøre gode valg, slik at vi får en positiv vekst som er bærekraftig.

Bjerkreim kommune er i dag ved et skille. Tradisjonelt mønster tuftet på lange tradisjoner knyttet til landbruksnæring brytes på mange måter, da kommunen er i stor utvikling med nye næringer og stor innflytting.

Det er bred enighet om at veksten er villet og ønsket. I planarbeid og boligbyggeprogram er det lagt til grunn en utbygging som tar høyde for vekst. Prosessen med kommuneplanen har ført til en økt bevissthet om at veksten må styres, om den skal bli god og konstruktiv og vi skal ha et tilpasset tjenestetilbud.

Arbeidet med kommuneplanen og samfunnsdelen er et viktig redskap for å sette aktuelle temaer på dagsorden og for å vise en bevisst og bærekraftig utvikling. For å lykkes, må en basere prioriteringer og valg på verdier som kan gi ny retning på en god måte.

1.2 BJERKREIM MOT 2026 – MULIGHETER OG VEKST

I arbeidet med kommuneplanen har kommunen vært opptatt av konsekvensene av veksten, og viktigheten og muligheten til å styre veksten konstruktivt, slik at den oppleves positiv både for de som bor her og de som flytter hit.

Det er viktig å beholde tradisjon, kultur og den drivkraften som det frivillige engasjementet i bygda har. Samtidig er det en utfordring å finne den riktige dimensjonering og progresjon på forventet vekst, da veksten frem til nå har vært ujevn og uforutsigbar. Det gir utfordringer å finne en god balanse som legger til rette for vekst og gode oppvekstsvilkår, samtidig som økonomien for kommunen skal være sunn og bærekraftig, og tjenestetilbudet tilpasset behovet.

1.3 TRADISJONER OG KULTUR I ENDRING?

Bjerkreim kommune har tradisjonelt vært en landbrukskommune med driftige bønder som bærebjelke. I dag preges kommunen også av mange små og mellomstore bedrifter. Tettstedene er Vikeså og Bjerkreim, der E-39 går gjennom begge tettstedene og gir mulighet for vekst og nye næringer.

Vikeså er det naturlige sentrum for kultur, tjenesteutvikling, næring og andre viktige sentrumsfunksjoner. **Bjerkreim** er det gamle sentrum med skole og kirke like ved Bjerkreimselva. Et aktivt landbruk gir, sammen med elva, noen føringer og begrensinger for utvidelse her.

Ny trase for E-39 gjennom kommunen gir nye muligheter for en utvikling av Vikeså sentrum. Det finnes store areal i sentrum som kan fortettes, noe som tilsier at jordvernet ikke trenger å bli truet i denne planperioden grunnet sentrumsbehov.

1.4 BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Bjerkreim kommune har store muligheter for en positiv og bærekraftig utvikling. Den solide grunnmuren som befolkningen representerer må ivaretas og videreutvikles. Utviklingen må tuftes på historien og de kulturelle tradisjoner. Folk i Bjerkreim er stolte, opptatt av egen utvikling, men også av fellesskapet. De tar ansvar og dugnadsånden er stor.

Det er naturlig at videre utvikling av kommunen knyttes til en god sentrumsutvikling, samtidig som bygdene og landbruket får gode vekstvilkår. Dette fordi:

- Jordbruksareal blir ivaretatt.
- Samling og utvikling av næringsareal vil gi flere og mer varierte tilbud.
- Samlet tjenestetilbud vil redusere behov for kjøring mellom tjenestetilbudene.
- Tilpassede boenheter sentralt gjør at flere kan bo i egen bolig lengre.
- Et godt og samlet tjenestetilbud vil også gi bedre tilbud til reisende langs E-39.

Regulering i sentrum må derfor utnytte arealet effektivt og vektlegge butikker, servicenæringer og kontorer på gatenivå med leiligheter over. For å lykkes i en positiv og bærekraftig sentrumsutvikling, må det også legges stor vekt på et godt kommunikasjonsnett med sykkel- og gangstier, samt områder i nærmiljøet egnet for rekreasjon.

Risiko for flom og knapphet på areal i sentrum må få konsekvenser, som fortetning av boligbygging på egnede områder.

Utviklingen betinger at store og plasskrevende næringer får utviklingsmuligheter på egnede næringsområder utenfor sentrum, med god tilkomst til E-39. Den sentrale plasseringen gjør at næringslivet på kort tid når sentrale områder i Stavanger og på Jæren, og Kristiansand.

Kommunen legger i arealdelen til rette med areal for nye barnehager, ny skole og område til eventuell flytting av omsorgssenter.

I planperioden er satsingsområdene:

- Befolkningsvekst – dimensjonering av kommunale tjenester
- Gode oppvekstvilkår for barn og unge
- Folkehelse
- Næringsutvikling
- Klima – produksjon av fornybar energi i form av vind- og vannkraft

1.5 ARBEIDET MED KOMMUNEPLANEN - SAMFUNNSDEL

Kommuneplanens samfunnsdel fremstår sammen med arealplanen, som en samlet plan for kommunens tanker og ønsker om fremtidig vekst og utvikling. Samfunnsdelen skal gi retning i forhold til vyer og visjoner, mål og prioriteringer. Kommunens **Landbruksplan** inngår som vedlegg til samfunnsdelen. I kommuneplanens arealdel inngår plankart, planbeskrivelse, planbestemmelser og retningslinjer.

Medvirkning er tilrettelagt gjennom ledermøter, ledersamlinger, innspill og høring, møter med organisasjonene og folkemøter. Handlingsplanen er en kortsiktig plan for alle virksomhetene de neste årene. Det er naturlig at handlingsplanen følges opp årlig gjennom en handlingsdel i økonomiplanen.

1.6 VISJON

For å samle viktige elementer i et **slagord og visjon** er – *i vind og vekst* valgt.

Kommunevåpenet er en bjørkekvist i sølv på grønn bunn. Dette fordi kommunenavnet Bjerkreim har opphav i "Bjærkr-heim" - bjørka sin heim. Det er naturlig at bjørka er det sentrale symbolet for Bjerkreim kommune.

2 OVERORDNA MÅL OG STRATEGI

For at innbyggerne og de som flytter til kommunen skal kunne bo og leve i et godt og trygt lokalsamfunn, må kommunen ha et godt overblikk over hele kommunen og legge til rette for gode løsninger. Det er viktig at administrasjon og politikere drar sammen og er enige om felles mål.

Bjerkreim kommune skal;

- Være en framtidsrettet samfunnsutvikler som er tilgjengelig og lydhør overfor innbyggere og næringsliv.
- Ta del i den regionale veksten og vil planlegge for en årlig vekst.
- Være en god kommune å bo og arbeide i.
- Ha fokus på en god sentrumsutvikling og levende bygder.
- Videreutvikle aksene på Vikeså fra E-39 til området ved Bjerkreimshallen.
- Framstå som en næringsvennlig, løsningsorientert og etablerervennlig kommune.
- Ha gode oppvekstsvilkår med gode muligheter for lek og læring.
- Ha en god og effektiv helse- og omsorgstjeneste, ut fra behov i de ulike livsfasene.
- Ha fokus på god folkehelse i alle planer og tiltak, slik at barn, unge og eldre har trygge, miljøvennlige og helsefremmende omgivelser. Det skal legges vekt på aktiv og sunn livsstil med muligheter for rekreasjon, tur og friluftsliv.
- Bygge et godt omdømme slik at en framstår som attraktiv og tiltrekker seg nye innbyggere, arbeidskraft, bedrifter og turister.
- Videreutvikle et aktivt kulturliv i samarbeid med frivillige lag og foreninger.
- Ta vare på kulturminner og historie slik at vi foredler kulturarven for framtiden.
- Være en organisasjon som gir de tjenester innbyggerne har krav på og som er en arbeidsplass der ansatte trives og har muligheter for utvikling.
- Framstå med felles visjon og symbol for å bygge felles identitet og stolthet.
- Ivareta sikkerhet og beredskap.
- Ivareta miljø og klima ved at det satses på fornybar energi.

3 UTVIKLINGSTREKK OG BEFOLKNINGSUTVIKLING

3.1 BJERKREIM KOMMUNE

Bjerkreim er liten i folketall - men stor i areal. Landbruket er viktig og kommunen er en av de største sauekommunene i. Sauen er viktig både i næringssammenheng og som kulturfaktor.

Bjerkreim er en stor hyttekommune, med flotte hytteområder ved Stavtjørn og på strekningen Hytland - Lauperak, som byr på variert natur med mange tur muligheter. Stavtjørn er i stadig utvikling og er et naturlig nærområdet for ski interesserte fra Nord Jæren.

Kommunen er en del av Dalanereionen som omfatter kommunene Eigersund, Lund og Sokndal i tillegg. Kommunen ligger sentralt til i Sør Rogaland. E-39 går gjennom kommunen og har korte avstander til Stavangerregionen og Jæren. Sola flyplass når du innen en time og ferjen fra Kristiansand til kontinentet på ca. 2 timer.

3.2 UTVIKLINGSTREKK

Bjerkreim har i lang tid hatt tradisjon for dugnad og tette bånd mellom innbyggere. Dette har ført til en sterk og markert kultur og kulturbæring. Det vi ser ved en økt vekst er at de som flytter til er med på å sette sitt preg på kulturen og tilbud av tjenester. Gamle tradisjoner brynes mot nye tanker kommer inn.

Når det gjelder landbruk er de utenforliggende faktorene i stor grad med på å styre utviklingen. Enigheten er stor på at man skal prøve å skjerme dyrket jord, såfremt man kan tenke andre løsninger enn å ta en ressurs det er knapphet på. Synspunkter er at jordbruksjord ikke skal bygges ned, samtidig ønsker en utvikling med nye næringer og en fortetning av sentrum. Ny E- 39 gjennom kommunen vil føre til en tydeligere grense mellom sentrum og effektiv jordbruksdrift.

3.3 BEFOLKNINGSVEKST

- Grunnlagsdata i tabell 2 og 3 viser tall fra SSB, med lav, middels og høy vekst. 2 % vekst gir en noe lavere vekst enn MMMM-prognose (høyeste).
- Historiske tall viser sterk vekst i forhold til begynnelsen av dette årtusen.
- Veksten har vist seg å gå i bølger og påvirkes av utbygging.

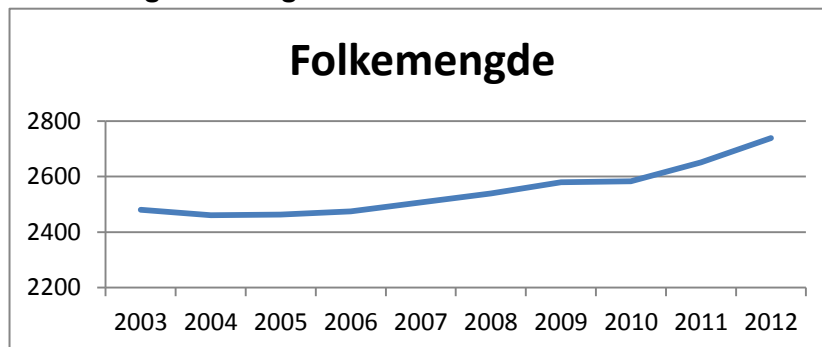
Fri vekst eller kontrollert vekst?

Bjerkreim har i planer og politiske vedtak ønsket vekst velkommen. Kommunen har lagt til rette for store areal som kan bygges ut. I planprogrammet er det lagt til grunn mulighet for utbygging på opptil 4 % i planperioden. Erfaringer, kompetanse og økt innsikt har ført til en erkjennelse om at veksten må styres om den skal bli god og bærekraftig, både for de som allerede bor her og for de som flytter hit.

Nasjonale endringer og nye oppgaver og ansvar overført til kommunene, gir mange nye og spennende muligheter, men også store økonomiske forpliktelser. Samhandlingsreformen, rettigheter til tjenester for barn med spesielle behov, rett til barnehageplass osv, kan nevnes som eksempler på oppgaver som gir store utslag og føringer for kommuneøkonomien. Flere rettighetsorienterte oppgaver og tjenester må en derfor regne med vil føre til nye utfordringer for kommunen, da økonomisk støtte fra staten ikke er fullfinansierende. For å lykkes med en bærekraftig utvikling, må kommunen mestre utfordringene med utbygging av tilstrekkelige tjenester i forhold til gjeldende behov.

Skal vi få en god og bærekraftig utvikling, må veksten styres. Det som enklest kan styres er hvor mye som bygges ut til enhver tid og når. Derfor har vi utarbeidet boligbyggeprogram, der rekkefølgekrav nå er innarbeidet i bestemmelsene.

Befolkningsutvikling

Figur 1. viser at vekst av betydning begynte først i 2010. Tall fra SSB viser at Bjerkreim kommune har 2800 innb. 2013

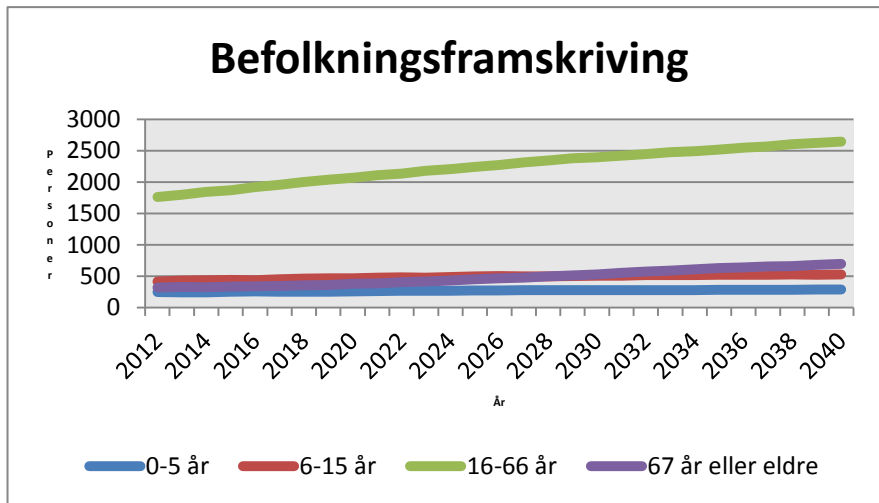
Lav, middels og høy vekst

Figur 2 viser en grafisk oversikt fra SSB med lav, middels og høy vekst. Rød linje viser egen beregning med 2 % vekst, noe som er i underkant av SSB's høyeste prognose. Siste beregning fra SSB viser at veksten i 2013 er litt i underkant av rød linje som legger til grunn for en 2 % vekst. Det gir grunnlag for å tro at målet om 2 % vekst er relativt ambisiøst, men realistisk.

Befolkningsframskriving og fordeling på aldersgrupper:

Figur 3-
Befolkningsframskriving
frem til 2014 – fordelt på
ulike aldersgrupper:
Kilde: SSB.
Framskrivingsalternativ
MMMM.
Befolkningsframskrivinger
er usikre, og særlig for
Rogaland har de vist seg å
være for lave.

Framskrivingsalternativet som er skissert i figur 3 viser relativt stabilt antall barn i barnehagealder, med en vekst på rundt 40 barn i 2040. Det ventes i overkant av 100 flere elever i grunnskolen, og en dobling av antall personer over 67 år. Framskrivningen antyder også at det blir rundt 1000 flere innbyggere i arbeidsfør alder i 2040 enn det er i 2012.

Figur 4 – Tabell under viser at kommunen er ventet å vokse med 1000 nye innbyggere i 2030, og rundt 1400 i 2040.

	2012	2020	2030	2040
0-5 år	246	259	279	287
6-15 år	414	467	508	526
16-66 år	1760	2068	2395	2643
67 år eller eldre	319	377	527	696
SUM	2739	3171	3709	4152

Kilde: SSB. Framskrivingsalternativ MMMM

Noen trekk fra Kostra-tall viser (fra behovsprofil i KOSTRA).

- Lavere del av innbyggerne over 80 år er enslige i Bjerkreim, ift fylkessnittet
- Lavere innflytting til kommunen enn snittet i Rogaland, men også lavere utflytting
- Rundt 1/3 av Bjerkreimsbuene bor i tettsteder, langt lavere enn fylket ellers
- Lavere arbeidsledighet enn i fylket, både for yngre og eldre arbeidstakere
- Over 40 prosent av i alderen 20 til 66 år pendler ut, en noe større del enn fylkessnittet

	Rogaland	Bjerkreim
Andel enslige innbyggere 80 år og over	64,8	56,8
Innflytting per 1000 innbyggere	67,7	62,3
Utflytting per 1000 innbyggere	54,8	51,5
Andel av befolkningen som bor i tettsteder	83,9	34,4
Andel arbeidsledige 16-24 år	1,4	0,6
Andel arbeidsledige 25-66 år	1,4	0,6
Andel av befolkningen 20 - 66 år som pendler ut av bostedskommunen	35,9	42,9

Figur 5 - Kilde: KOSTRA-tall for 2012

Endringer i bosettingsmønstre?

Figur 6 nedenfor viser utviklingen i skolekretser. Området rundt Vikeså har hatt den største veksten og det er her det har vært stor aktivitet i boligbygging og andre etableringer. (gul markering tilhører Bjerkreim skule og rosa markering Vikeså skule)

Folkeutvikling fra 2008 - 2013 etter grunnkrets

Personer	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grunnkretser						
11140101 Tengesdal	197	198	196	200	193	201
11140102 Apeland/Holmen	482	489	489	509	525	537
11140103 Bjerkreim	242	234	230	237	240	238
11140111 Ognedal	198	196	194	193	201	201
11140104 Ørsdalen	65	67	61	67	64	66
11140105 Espeland	132	124	132	121	118	113
11140106 Eikeland	127	122	124	123	124	118
11140107 Birkeland	70	69	66	63	64	70
11140108 Røysland	68	65	75	76	88	80
11140109 Vikeså 1	247	250	235	240	231	233
11140110 Vikeså 2	709	763	780	821	879	920
11149999 Uoppgitt grunnkrets	2	3	1	1	12	2
	2 539	2 580	2 583	2 651	2 739	2 779

En prognose opp mot skolekretser i forskjellige årsklasser vil også være viktig for å kunne forutsi utviklingen og behov for tjenester innen skole og barnehage. En tydelig trend er at Vikeså sentrum vokser, noen kretser er stabile, mens andre reduseres. En regulert boligbygging i tråd med boligbyggeprogram med framskriving av elevtall blir et viktig redskap for fremtidig styring.

3.3.1 Økonomiske utfordringer med vekst

Det er vanskelig å si hvilke tjenester som vil bli påvirket, men erfaringen viser at kommuner som vokser, har et økt press på tjenester. Det er positivt at kommunen har vekst, men kommunen vil få problemer hvis man ikke tar kontroll på veksten allerede nå. Slik man har erfart i 2013, har de fleste tjenester følt presset. Samtidig er mange utenforliggende faktorer også med på å presse tjenesteområder. Økonomisk kjører kommunen allerede i 2013 med underskudd, men det dekkes inn ved bruk av fond. Fondene reduseres mye allerede i 2013. Det er et varsku som tas på alvor. Vi må prioritere tydeligere og tilpasse tjenestetilbudet som ivaretar en bærekraftig økonomi.

4 UTBYGGING OG SENTRUMSUTVIKLING

Utbygging av boliger planlegges dels på Bjerkreim og på Vikeså. Vikeså er det naturlige sentrum i kommunen, der det er naturlig å legge til rette for et bredt og variert tilbud ift kultur, service, ulike tjenester og handel. Utvikling og ivaretagelse av gamle Bjerkreim sentrum og området rundt kirken, skolen og butikken er også viktig.

For å ivareta nærhet til offentlige funksjoner, er nye boligfelt planlagt innenfor 2 km avstand til eksisterende skoler. Det blir lagt opp til gang-/sykkelveier i utbyggingsområdene.

4.1 VIKESÅ SENTRUM

- Sentrumsutvikling med fortetning, og tilrettelegging for varierte boliger for både unge og eldre som vil bo mer urbant og i boliger som er universelt utformet
- Tilrettelegging for butikker, service og kontorer på gateplan
- Gode gang og sykkelveier som binder sentrum sammen og som reduserer bilbruk
- Rekreasjonsmuligheter i sentrum

4.2 BJERKREIM SENTRUM

- Videreføre en sentrumsutvikling med noe fortetning, og gang- og sykkelmuligheter
- "Gamle Bjerkreim" sentrum med flere fine bygg bør tas vare på
- Muligheter for butikk og servicetilbud tilpasset behov

5 FOLKEHELSE

5.1 "HELSE I ALT VI GJØR"

Erkjennelsen av "helse i alt vi gjør" er kjernen i folkehelsearbeidet. Prinsippet skal bidra til at helsen til folket blir sikret på tvers av sektorer.

Bjerkreim kommune har inngått en partnerskapsavtale for Folkehelse 2013-2017 med Rogaland Fylkeskommune. I samsvar med avtalen er det utarbeidet en Folkehelseplan med Handlingsplan 2013-2017 for Bjerkreim kommune.

Kommunen har valgt å dele folkehelsearbeidet inn i tiltak rettet mot tre grupper:

- Barn og unge
- Eldre
- Personer med psykiske lidelser

I tillegg er noen av tiltakene rettet mot alle innbyggere ut fra tanken om at folkehelsearbeidet skal favne bredt. Det er viktig å ha lavterskelfokus på tilbudene.

Folkehelsearbeidet er i stor grad tverrsektorielt, der alle samfunnssektorer og forvaltningsnivå må bidra aktivt for å bedre helsen til innbyggerne i kommunen.

5.1.1 Overordna mål for folkehelsearbeidet

1. Aktive og trygge lokalsamfunn, samfunns- og arealplanlegging
2. Støttende miljø for psykisk helse
3. Sunne levevaner
4. Forebygging fremfor behandling

6 BJERKREIM FOR ALLE

6.1 UNIVERSELL UTFORMING

Universell utforming er et nasjonalt satsingsområde. Universell utforming betyr å utforme produkt og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og spesiell utforming. Universell tenkning skal ligge som en grunntanke og hovedløsning for utforming av produkt og omgivelser.

Kommunen skal sørge for at all regulering og utbygging av boliger for eldre og funksjonshemmede er universelt tilrettelagt. Universell utforming skal være det bærende prinsipp i all utbygging og i tilrettelegging av sentrumsnære gang- og turstier og uteområder. Bjerkreim kommune skal sørge for at alle har mulighet for tur- og friluftsliv.

Bjerkreim kommune vil legge til rette for at alle skal finne den informasjonen de har behov for på en enkel og tilpasset måte. Dette gjelder både på nettsider og informasjon for øvrig.

6.1.1 utfordringer

Bjerkreim har utfordringer med å få til gode og universelle løsninger overalt, da landskap og topografi er kupert med mye "haug og hammer" som til dels kan være bratt og ulendt. Tidligere utbygging med flott beliggenhet og utsikt har i ettertid vist seg ikke alltid å være forenlig med universelle prinsipper for utbygging.

Tidligere utbyggingsfelt og bygging av omsorgssenter i et skrånende terreng viser at fokus og syn på hva som bør ivaretas av bærende prinsipper endres. Resultatet er at kommunen i dag har utfordringer med gode universelle løsninger for blant annet omsorgssenteret.

Andre kommunale bygg har god beliggenhet og bedre muligheter for universell utforming av blant annet tilkomst og utemiljø. Deler av bygningsmassen på begge skolene er av eldre dato, men nye tilbygg og gjenreising av ny skole etter brannen i 2010, gir bedre muligheter for god universell tilrettelegging.

6.1.2 Vi vil:

- at universell utforming skal være et bærende prinsipp i all utbygging og tilrettelegging av sentrumsnære gang/turstier og uteområder
- ha god tilgjengelighet til offentlige bygg og rom
- at alle i størst mulig grad kan delta i et aktivt samfunnsliv
- ha tilkomst for flere fiskeplasser ved vann og elv tilrettelagt for rullestolbrukere
- ha flere og bedre turveier og rekreasjonsområder som er tilrettelagt for ulike funksjonshemninger
- at utbyggingsområder for både bolig og næring ivaretar universell utforming

7 NÆRINGSUTVIKLING

God næringsutvikling er avhengig av forutsigbare og langsiktige rammevilkår. Bjerkreim kommune ønsker å ha planer for næringsutvikling som gir klare signaler om ønsket utviklingsretning.

7.1 UTVIKLINGSTREKK

Bjerkreim er kjent for et sterkt og variert landbruk. Sauen er fortsatt en stor og viktig næring i bygda og stadig knives en om å være den største sauekommunen i landet.

I de senere årene har det vokst frem flere bedrifter innenfor; entreprenører, bygg og landbruksrelaterte tjenester. I tillegg til å betjene markedet i Dalane, er Nord-Jæren og Stavangerområdet et stort marked for våre bedrifter.

Det er viktig at kommunen fremstår som en aktiv aktør for å tilrettelegge for en utvikling av allerede eksisterende næringer, samt for å tiltrekke seg nye næringer. For å ha næringsareal for små og mellomstore bedrifter som har kunder nord for kommunen, ønsker vi å tilrettelegge for næringsområde nord i Bjerkreim, på Bue. For større næringsområde vil vi tilrettelegge helt sør i kommunen, tett opp til E39.

Plan for sentrumsutvikling er et viktig redskap for å ivareta gode løsninger for en fremtidig utbygging og utvikling av sentrum. Flere bedrifter har hatt stor ekspansjon de senere årene og trenger bedre tilrettelagte områder for videre utvikling. Store bedrifter midt i sentrum medfører mye tungtransport, som gir sikkerhets- og trafikkmessige utfordringer.

Covent AS

Hensikten med å legge til rette for et egnet næringsområde med lett tilkomst til E-39, er for å frigi områder i sentrum, samt gi bedriftene nye og bedre utviklingsmuligheter. Synergieffekten av mer klyngevirksomhet av flere bedrifter, vil gi et bedre samlet tilbud til potensielle kunder og økt lønnsomhet for flere bedrifter på sikt.

Dersom større bedrifter flyttes ut fra sentrum, vil dette kunne gi vekstmuligheter for nye næringer, butikker, parkområder og et bedre kommunikasjonsnett for gang- og sykkelbruk. På kort sikt vil utflytting av store bedrifter også demme opp for unødvendig bruk av jordbruksareal

Vindkraft er et vekstområde for utvikling av nye næringer. Det er gitt flere endelige konsesjoner for vindkraft vest for E39 med til sammen 336 MW installert effekt. I tillegg er det søkt om bygging av to vindparker øst for E39 med til sammen 138 MW. Utbygging av vindkraftverkene har en samlet investeringsramme på 6-8 milliarder kroner. Andelen av investeringene som er knyttet til selve vindmøllene utgjør rundt 70 % av investeringene. Vindmøllene blir importert fra utlandet. Likevel er det gode muligheter for regional- og lokal verdiskapning i utbyggingsperioden og ikke minst i driftsperioden som er 25 år i hver konsesjonsperiode. Hver vindpark har et driftspersonale på 3-6 årsverk + kjøp av ulike varer og tjenester. Konsesjonærene må ha bygget og satt vindparkene i drift innen 2020 for å få tildelt "grønne sertifikater", som er en viktig del av inntektene for vindparkene.

Bjerkreimsvassdraget er vernet mot kraftutbygging og større inngrep, men det er åpnet for å bygge vannkraftverk med installert effekt inntil 3 MW (eneste vernede vassdraget i landet)

med grense 3 MW). Det er gitt konsesjoner til en håndfull mindre kraftverk i kommunen. Disse har fått begrensninger i konsesjonene som gjør det mindre lønnsomt å bygge dem ut. Utbygging av mindre kraftverk kan være et godt supplement til annen næringsvirksomhet i kommunen, selv om de ikke gir mange arbeidsplasser i driftsperioden.

Med hovednæringer innenfor; landbruk, vindkraft, offentlig forvaltning, bygg, entreprenør og håndverk, har kommunen et godt fundament for en videre utvikling av industri, handel og servicenæringer.

7.2 KOMPETANSE OG RESSURSER

Bjerkreim har i dag liten arbeidsledighet. Den sentrale plasseringen gir mange jobbmuligheter både internt i Dalane og nordover. Nærheten til Stavangerområdet fører til at mange dagpendler nordover eller ukependler til jobber innenfor oljeindustrien.

Sentral plassering gir både mange muligheter og noen utfordringer. Tilgangen rekrutteringsmessig er relativt god. Kompetansemessig får vi ofte tak i kvalifisert personell, men utfordres av nabokommunene i nord med høyere lønninger.

7.2.1 Utfordringer

- Industri og næring trenger attraktive utbyggingsareal i og utenfor sentrum
- Næringer i sentrum er under press pga knapphet på areal og lite egnet aktivitet
- Sentrum trenger utvikling både i struktur, estetikk, modernisering og urbanisering
- Store utbygginger av vindkraft lar vente på seg på grunn av lave priser for elektrisk kraft, grønne el-sertifikater og CO₂-kvoter. Samtidig kan det være vanskelig for lokalt næringsliv å ta til seg mest mulig av oppdragene som følger med stor byggeaktivitet som varer i 4-5 år.

7.2.2 Vi vil:

- Være en attraktiv kommune som satser på økt verdiskapning basert på lokale ressurser.
- Sikre areal og tilrettelegge for et større nærings- og industriområde sentralt plassert ved E-39, samt næringsområde for håndverksindustrien som skal betjene Nord-Jæren og Stavangerområdet.
- Sikre attraktive tomter og næringsområder i sentrum.
- Tilrettelegge for parkering, parkdrag og grønne lunger i nærheten av butikker og servicenæring i sentrum.
- Sikre flere arbeidsplasser ved å legge til rette for et større mangfold av næringer.
- Være en viktig aktør og pådriver i forhold til Bjerkreimsmarken og andre arrangement som støtter næringene.
- Sammen med lokal næringsforening sikre rekruttering, omdømme og attraktivitet.
- Forankre utviklingen gjennom et samarbeid mot Stavangerregionen og Destinasjon Stavanger.
- Styrke lokalt næringsliv sin kompetanse og nettverk slik at de kan ta del i store vindkraftutbygginger i kommunen og levere varer og tjenester til driften av vindkraftverkene.
- Sikre at driftspersonellet til framtidige vindkraftverk skal være lokalisert i Bjerkreim.

8 KULTUR, OPPLEVELSE OG TURISME

Bjerkreim kommune har et stort potensial for utvikling av kultur, opplevelse og turisme. E-39 som går gjennom bygda, gir et naturlig tilfang for potensielle korte eller lengre stopp for turister. Befolkningsgrunnlaget rundt Stavangerområdet og Jæren er stort, og folk bor stadig tettere. Rekreasjonsbehovet øker, og Bjerkreim kan derfor bli et stort nærutfartsområdet for Stavangerregionen både sommer og vinter. For alle som vil fortest mulig ut av byen og trafikkøene ved helgestart, vil Bjerkreim ha naturlige fortrinn for en stopp og kjøp av varer og tjenester, hvis tilbudet er attraktivt og interessant.

Bjerkreim kan by på godt laksefiske i Bjerkreimselva, flere overnattingsmuligheter i hytter og områder for hytteutbygging. Spesielle attraksjoner er Stavtjørn alpiner med flotte turløyper både sommer og vinter, Gloppedalsura, Ørsdalen gruver, Ørsdalsvatnet med den gamle båten Ørsdølen. Spesielle geologiske forutsetninger har ført til at deler av Bjerkreim kommune inngår i Magma Geopark som er under utvikling. Magma Geopark A/S arbeider med å legge forholdene til rette for turisme, geologiske opplevelser og attraksjoner. Særlig i området rundt de gamle gruvene i Ørsdalen arbeides det med tilrettelegging. For å legge til rette for god ivaretagelse og videre utvikling, har Bjerkreim kommune sikret seg eiendomsretten til området rundt gruvene.

I 2011 ble det laget et flott turkart med ca 50 mil med merkede løyper og tilrettelagt parkering. Et fantastisk kulturlandskap med mange turstier legger et godt grunnlag for rekreasjon og aktivitet.

I tilknytting til idrettsanlegget, som ligger nær Bjerkreimshallen og nytt flott treningssenter, ble en flott rullerulleskiløype ferdigstilt høsten 2013. Idrettsanlegget gir mange bruksmuligheter for ulike idretter og aktiviteter. Anlegget bidrar til økt aktivitet og god folkehelse.

Mange fornminner vitner om spennende historie og kultur og gir mulighet for tur og opplevelse.

Den årlige Bjerkreimsmarken er en attraksjon som trekker mange tusen til bygda hver høst.

8.1.1 Vi vil:

- Stimulere til flere overnattingsmuligheter i tillegg til hytter.
- Satse på en god sentrumsutvikling som også henvender seg til turister.
- Legge til rette for en kulturpark ved Svelavatnet, som innbyr til lek, aktivitet og et sted å nyte utsikt, natur og matpakken.
- Synliggjøre informasjon i sentrum om attraksjoner i kommunen.
- Synliggjøre Bjerkreimselva som god fiskeelv.
- Satse videre på Bjerkreimsmarken.
- Samarbeide med lag og organisasjoner for å få flere arrangement som synliggjør Bjerkreim.
- Utvikle omdømme og tydeliggjøre symbolbruk og stolthet.
- Satse på sterkere tilknytting til reiselivssatsingen i Stavangerområdet gjennom Destinasjon Stavanger.

9 FORNYBAR ENERGI I FORM AV VIND- OG VANNKRAFT

9.1 NÅSITUASJON – STATUS

Bjerkreimsvassdraget ble vernet av Stortinget i 2005. Som eneste vernede vassdrag i Norge ble det åpnet opp for mindre vannkraftverk med installasjon inntil 3 MW (andre vernede vassdrag har øvre grense for installert effekt på inntil 1 MW). I 2013 gav Olje- og energi-departementet (OED) etter klager konsesjon til 5 kraftverk i Bjerkreim og avslo en konsesjonssøknad. OED stadfestet NVE sin konsesjon til Dalane Energi IKS om å bygge nytt kraftverk i Ørsdalen med installasjon inntil 1,7 MW. I praksis er det vanskelig å få godkjent nye vannkraftverk i vassdraget med installert effekt i tråd med Stortingets vernevedtak.

OED har gitt endelige konsesjoner til bygging av vindkraftverk i parkene: Bjerkreim, Gravdal, Stigafjellet og Måkaknuten, til sammen 336 MW installert effekt. Søknad om å bygge vindkraftverk på Moifjellet/Laksesvelafjellet ble avslått. Alle vindparkene med konsesjon ligger vest for E39 i områder med få fastboende og få hytter. Dersom vindparkene med konsesjon ("Bjerkreimsklyngen") blir bygget, vil vindparkene utgjøre et av de største vindkraftområdene på land i Nord-Europa. Bjerkreim kan bli største vindkraftkommunen i landet før 2020.

Nylig er det sendt søknader om å få bygge to vindkraftverk på Holmafjellet (78 MW) og Faurefjellet (60 MW). Begge prosjektene ligger øst for E39. Vindparkene på Holmafjellet og Faurefjellet er tenkt tilknyttet ny stor transformatorstasjon i "Bjerkreimsklyngen" vest for E39.

Bjerkreim kommune utarbeidet og vedtok i 2011, sammen med de andre Dalane-kommunene, Energi- og klimaplan for Dalane. Planen sier blant annet at Dalane skal satse på produksjon av fornybar energi i form av vannkraft, vindkraft, bølgekraft og bioenergi.

Dalane skal bli en netteksportør av fornybar energi. Satsing på fornybar energi skal bidra til utvikling av kompetanse innenfor fornybar energi og styrke lokalt og regionalt næringsliv i regionen innenfor denne sektoren.

9.1.1 Utfordringer

- Saksbehandlingen av konsesjonssøknadene tar lang tid. Det fleste konsesjonsvedtakene blir påklaget og behandling av klagen i OED tar lang tid.
- Vernet av Bjerkreimsvassdraget fører til at søknader om rehabilitering og utvidelser av eksisterende og nye vannkraftverk blir nedprioritert av konsesjonsmyndighetene.
- Vernet av vassdraget skaper usikkerhet for tiltakshavere om det er aktuelt å sette i gang kostnadskrevenne søknadsprosess med usikkert utfall.
- Det er vanskelig å få tillatelser til utbygging av vannkraftanlegg opptil Stortingets særegne grense for Bjerkreimsvassdraget, som er 3 MW installert effekt.
- Strengte vilkår i konsesjonene, og redusert effekt, fører til redusert lønnsomhet og risiko for at godkjente konsesjoner ikke blir bygget ut.
- Lave strømpriser og lave priser for CO₂-kvoter de siste årene, og utsiktene for framtidige priser for strøm og CO₂-kvoter, gjør at tiltakshavere med endelige konsesjoner utsetter investeringsbeslutninger.
- Lokalt næringsliv mangler størrelse, kapital og kompetanse for å kunne ta del i store anleggskontrakter. Det er likevel muligheter for å delta som underleverandører.
- Kommunen har begrenset kapasitet og kompetanse til å bidra til å oppnå målsettingene om størst mulig lokale ringvirkninger av store utbygginger av fornybar energi.

9.1.2 Vi vil - Målsetting

- Være en netto eksportør av ren, fornybar energi innen 2018.
- Ivareta egne interesser, og være en god vertskommune for vann- og vindkraftanlegg.
- Styrke kompetansen i kommuneorganisasjonen i forhold til vann- og vindkraft.
- Styrke kompetansen bidra til nettverksbygging slik at lokalt næringsliv kan ta del i utbygging og drift av vann- og vindkraftverk i kommunen.

9.1.3 Vannkraft

- Støtte søknader om nye vannkraftverk innenfor rammer gitt i Stortingets vernevedtak, spesielt kraftverk med installasjon inntil 3 MW.
- Eksisterende vannkraftverk skal kunne rehabiliteres og utvides innenfor lover og vernevedtaket.
- Nye vannkraftverk bør tillates under forutsetning av skånsom utbygging som tar hensyn til naturverdiene i vassdraget.
- Arbeide for at saksbehandlingstida for konsesjonssøknader til vannkraftverk i kommunen blir kortest mulig hos konsesjonsmyndighetene.
- Minst 1 vannkraftverk med installasjon 3 MW skal ha fått endelig konsesjon innen 2020 og være utbygd innen 2025.

9.1.4 Vindkraft

- Bjerkreim skal være den største vindkraftkommunen i landet innen 2020.
- Alle vindkraftanlegg med endelige konsesjoner skal være utbygd og i produksjon innen 2020.
- Driftsfunksjoner og støttefunksjoner til vindkraftanleggene skal være lokalisert i Bjerkreim.
- Vindkraftanleggene skal gi ringvirkninger med minst så mange arbeidsplasser (årsverk) som ble oppgitt i konsesjonssøknadene som lå til grunn for konsesjonene.

10 NATUR, KULTURLANDSKAP OG BIOLOGISK MANGFOLD

Å balansere befolkningsvekst, bolig- og næringsutbygging, med landbruk og ivaretagelse av natur og kulturlandskapet, kan være en utfordring og i gitte situasjoner by på store interesseløstsetninger og konflikt.

Hos Bjerkreimsbuen står landbruket sterkt. Det er en naturlig holdning og vilje til å ivareta natur, kulturlandskap, sikre biologisk mangfold og naturressurser. Denne holdningen gir godt grunnlag for bærekraftig utvikling som sikrer bevaring og god utvikling av naturressursene.

Likevel skaper ulike interesser motsetninger. Det gir utfordringer når storsamfunnet ønsker å båndlegge drikkevannsressurser, samtidig som dette gir store konsekvenser for landbruk og en god forvaltning av naturressursene lokalt. Også utbygging av vindkraft, sentrum og andre utbygginger kan gi motsetninger. Bærekraftig utvikling er godt forankret, men diskusjoner brynes oftest på bærekraft i forhold til hva, og utvikling for hvem? F.eks lokalbefolknings behov, utvikling av tjenester og næring, kontra bevaring av natur og biologisk mangfold.

Store satsinger de siste årene som ivaretar miljøperspektiv, er kalking av Bjerkreims-vassdraget, satsning på fornybar energi og forvaltning av jakt og fiske.

Det vises forøvrig til landbruksplanen, beskrivelse av fornybar energi og handlingsplanen.

11 BEREDSKAP

Bjerkreim kommune skal sørge for at sikkerhet og trygghet for innbyggere og virksomheter er ivaretatt og sørge for at beredskap blir organisert på en god og effektiv måte i samarbeid med statlige, interkommunale og private virksomheter.

Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og sivilforsvaret som ble gjort gjeldende 1. jan 2010, pålegger kommunene å gjennomføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS).

Staten har ansvaret for beredskaps- situasjonen når det gjelder akutt nødhjelp.

Kommunelegen har ansvar for helsemessig beredskap og smittevernplanen.

Ut over enkle brannøvelser og deltakelse i samlinger og kurs, har ikke beredskapsarbeidet hatt noe stort fokus i kommunen, og samfunnssikkerhet har så langt i liten grad vært tema i det politiske arbeidet.

Etter ny plan- og bygningslov skal det gjennomføres "Risiko- og sårbarhetsanalyser" for alle byggeområder i kommuneplanen sin arealdel.

11.1.1 Vi vil:

- Utarbeide en helhetlig ROS og ny overordna beredskapsplan.
- Sikre ressurser slik at beredskapssystemet regelmessig blir fulgt opp og oppdatert for å være i stand til å håndtere situasjoner og uønska hendelser.

12 KOMMUNEN SOM ORGANISASJON OG TJENESTEYTER

Bjerkreim kommune har lagt vekt på gode tjenester med en liten administrasjon. Frem til nå har dette fungert tilstrekkelig, men ikke optimalt. Stadig press på tjenester, rettigheter, krav til dokumentasjon og rapportering gir økte utfordringer. Skall kommunen kunne legge til rette for vekst og møte behovet for fremtidige tjenester på tilfredsstillende måte, må ressursene økes. Utfordringene med tilstrekkelig kompetanse og ressurser ift ledelse, stabsfunksjoner, planarbeid og strategisk utviklingsarbeid er spesielt fremtredende.

Mange ledere og ansatte betjener i dag svært store fagfelt som krever mye ift å holde seg oppdatert. Flere tilsyn har avdekket mangler ift dokumentasjon og planer.

Politisk har det vært mest fokus på å øke tjenesteytende ressurser i omsorg og skole. Den økonomiske situasjon har likevel ført til kutt på barnehage, skole og omsorg.

Kommunen må prioritere å bygge opp robuste fagmiljø som sørger for tilstrekkelig kompetanse og større fagmiljø. Det bør være bevisst holdning og fokus på effektivitet, kostnader, kompetanse og robusthet ift å inngå interkommunalt samarbeid, kontra bygge opp egne fagområder.

Kommunen er organisert i en ledergruppe på 6 personer med rådmann som øverste leder. Det er 5 kommunalsjefer med ansvar for sine fagfelt. Kommunalsjef levekår, kommunalsjef LMT (landbruk, miljø og teknikk), kommunalsjef oppvekst og kultur, kommunalsjef økonomi og IT og kommunalsjef personal og utvikling. Alle enhetene har sin leder på nivå under. Omsorg har i tillegg soneledere for 3 soner og vi har fagledere på avgrensede fagfelt og noen ansatte har funksjonsansvar for mindre områder. Se vedlegg 1, Årsverk og antall ansatte pr. avdeling.

12.1 KOMMUNEN SOM ARBEIDSGIVER

Bjerkreim kommune ønsker å fremstå som en attraktiv arbeidsgiver slik at vi kan tiltrekke oss tilstrekkelig kvalifisert arbeidskraft for å løse framtidens utfordringer.

Dalane er et felles bo- og arbeidsmarked. Kommunen ligger samtidig nær til vekstområdene på Nord-Jæren og Stavangerregionen. Vi erfarer at vi trekker kvalifisert arbeidskraft fra nabokommuner i nord, om kommunen er konkurransedyktig på lønn. Tidsmessig er det greit å pendle til kommunen, da trafikken på Nord-Jæren er en utfordring.

12.1.1 Vi vil:

- Bygge videre på den faglighet, raushet og positive holdning som preger de ansatte.
- Bygge konkurransedyktige arbeidsgiverstrategi.
- Sørge for godt et omdømme, god markedsføring, gode rutiner, prosesser og rammevilkår, for å lykkes med en god rekruttering av kvalifiserte medarbeidere.
- Sørge for god informasjon, organisasjonsbygging og godt miljø der ansatte trives.
- Utvikle kompetanseplan som tar høyde for kommende utfordringer og vekst.
- Arbeide for gode samarbeidsforhold mellom administrasjon og politikk.

12.2 LEVEKÅR

I levekårsavdelingen inngår barnevern, NAV, helse- og omsorgstjenesten.

12.2.1.1 OVERORDNA MÅL

Bjerkreim kommune skal være en god kommune å bo i, der trygghet, gode oppvekstsvilkår og positiv utvikling rår.

12.2.1.2 HANDLINGSMÅL

- Legge til rette for gode oppvekstsvilkår for barn og unge.
- Ha en god og effektiv helse- og omsorgstjeneste, der brukernes behov i de ulike livsfasene settes i sentrum.

12.2.2 Barnevern

Målet for barnevernet er å medvirke til at barn og unge får trygge og gode oppvekstsvilkår. Barnevernet er forpliktet til gjennom lovverket å holde fokus på hva som er barnets beste, og foreta prioriteringer/tiltak i samsvar med loven.

I den siste tiden har utfordringene og utgiftene for barneverntjenesten økt kraftig. Omfanget av alvorlige saker har økt betraktelig med bl.a. flere fosterhjem.

12.2.3 NAV

Hjelp til selvhjelp er det bærende prinsipp. Samtidig skal NAV yte god service for de som trenger hjelp. Målet er å arbeide aktivt for å få flest mulig i arbeid og aktivitet og færrest mulig på stønad, slik at en fremmer økonomisk og sosial trygghet, bedrer levekårene for vanskeligstilte, medvirker til økt likeverd og likestilling, samt forebygger sosiale problemer.

12.2.4 Helsetjenesten

Fastlegene og legekantoret er privatisert og legetjenesten er samlokalisert i Bjerkreimshallen sammen med fysioterapitjenesten og treningssenteret. Helsestasjonen og jordmortjenesten er igjen i kommunehuset.

Som en nyskaping har Bjerkreim satset på å utdanne "First responder", som er en tjeneste hvor kompetente sykepleiere rykker ut i akutte situasjoner. Sykepleieren iverksetter nødvendige tiltak, og blir hos pasienten til personell fra ambulansetjenesten kommer.

12.2.4.1 UTFORDRINGER

- Etterspørselen etter tjenester stiger og en økning i folketallet vil gi utfordringer ift kompetanse og ressurser.
- Samhandlingsreformen legger til grunn at kommunehelsetjenesten skal overta oppgaver fra spesialisthelsetjenesten, og at fastlegene vil få et tydelig ansvar for forebyggende helsearbeid.

- Nye utfordringer i helse- og sykdomsbilde som diabetes, kols, ernæring, livsstil med mer, vil utfordre tjenester og gi økt behov for spesialistkompetanse.

12.2.4.2 VI VIL:

- Sørge for gode og hensiktsmessige tjenester tilpasset behov.
- Sikre gode løsninger for legevaktsamarbeid og nødnett.
- Videreutvikle og sikre "First responder"-tilbudet.
- Søke interkommunalt/regionalt samarbeid med tanke på faglige nettverk og løsninger.
- Bjerkreim kommune har samarbeidsavtaler med SUS og det er et mål at samarbeidet med SUS skal gi mer spesialiserte tjenester ut til kommunene.

12.2.5 Omsorgstjenesten

Omsorgstjenesten består av omsorgssenteret, hjemmesykepleie, hjemmehjelp, psykisk helsetjeneste, fysioterapitjeneste, kreftsykepleie og tilbud til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Omsorgstjenesten har integrert turnus som er felles turnus for institusjons- og hjemmetjenesten.

Samhandlingsreformen har ført til et langt sterkere press på tjenestene i form av senere innlegging, og hurtigere mottak av pasienter fra sykehuset. Omsorgssenteret har 26 langtidsplasser i sykehjemmet, og tre plasser for avlastning / korttidsopphold. Det er en egen avdeling for demente. Det er under utarbeidelse en utredning om utbygging/rehabilitering av omsorgssenteret. Utviklingstrekkene innenfor omsorg er mer komplekse og sammensatte sykdomsbilder, og derav høyere krav til kompetanse og tidsbruk hos den enkelte pasient.

Det er gjort utredning om mulig rehabilitering, ombygging eller nybygg av omsorgssenteret. For å holde mulighetene åpne fram til valg av løsning, er det satt av tomt på Vikeså som kan brukes til formålet.

Det er knyttet en liten stillingsressurs til det å ivareta personer med nedsatt funksjonsevne, deres familier og støttekontaktene.

12.2.6 Koordinerende enhet

Koordinerende enhet (KE) for habilitering og rehabilitering er i dag svært liten, men viktig. Kommunen skal legge til rette for god samhandling mellom ulike aktører og avklare hvem som skal være koordinator i saken. I samarbeidet inngår: helsestasjon, psykiatri/ rus, avd. for personer med nedsatt funksjonsevne, NAV og barnevernstjenesten.

12.2.7 Psykisk helsetjeneste/Rus

Psykisk helsetjeneste omfatter krisehjelp og oppfølging av personer med langvarige og sammensatte behov. Tjenesten legger vekt på å ha et lavterskel tilbud. Tilbudet omfatter også rusproblematikk. Det er ingen henvisningsplikt. Lavterskeltilbudet innenfor psykisk helse er i samsvar med intensjonen om tidlig intervensjon.

Tilbudet har en svært god forebyggende effekt ved lett tilgjengelighet ifm vansker, konflikter og kriser. Samarbeidet med Uninor har vært avgjørende for å kunne gi gode tilbud.

Personer med lettere psykiske lidelser gis tilbud om behandling i form av samtaler og samarbeid med familien.

Ungdommer med ressurskrevende diagnoser er en økende utfordring, som på sikt vil gi utfordringer ift gode tjenester og botilbud. Det er store økonomiske utfordringer for kommunen, da kommunal egenandel til denne gruppen er ca. en million kroner per år.

12.2.7.1 UTFORDRINGER

- Største utfordring for kommunen er å ha et omsorgssenter som tilfredsstiller dagens behov for omsorgstjenester og som innfrir krav til helse miljø og sikkerhet for ansatte.
- Store avstander gir utfordringer ift til hjemmeboende som trenger tjenester.
- Å ha tilgjengelig tilstrekkelige ressurser som til enhver tid kan gi forsvarlige tjenester.

12.2.7.2 VI VIL:

- Sørge for at flest mulig kan bo hjemme lengst mulig.
- Sørge for varierte botilbud i sentrum for eldre og enslige, slik at flere sikres nødvendig hjelp og kompetanse.
- Sørge for et godt og variert tilbud for de som bor hjemme.
- Sørge for "Øyeblikkelig hjelp"-senger, jf statlige planer og føringer innen 2016.
- Løse utfordringene ift fremtidig omsorgssenter. Det er ønskelig at fremtidig omsorgssenter er funksjonelt i bruk og tiltalende, slik at det stimulerer til aktivitet, trivsel og "det gode liv".
- Videreføre satsingen på kompetansehevende tiltak med funksjonen "First responder".
- Holde et tilstrekkelig tilbud med fokus på "lav terskel" og tidlig intervensjon.

12.3 OPPVEKST OG KULTUR

12.3.1 Skole - nåsituasjon og status

Bjerkreim kommune har to grunnskoler; Bjerkreim skule 1-7 med 125 elever, og Vikeså skule 1-10 med 176 elever på barnetrinnet og 134 elever på ungdomstrinnet (aug 2014).

På SFO var det 28 elever ved Vikeså skule og 33 elever ved Bjerkreim skule (aug 2014). På Vikeså skule ligger også den kommunale svømmehallen.

Ny bygning for barnetrinnet ved Vikeså skule (2014)

12.3.1.1 UTFORDRINGER

Bjerkreim kommune har de siste årene opplevd sterk vekst i folketallet. Prognose i boligbyggeprogram viser fremskrevet elevtall i 2014 med 194 elever for barnetrinnet på Vikeså skule. Tidligere prognoser har lagt til grunn en lavere vekst. Prognose fra 2011 viser et forventet elevtall i 2020 med 197 elever for barnetrinnet. Ved skolestart 2013 hadde barnetrinnet på Vikeså skule allerede hadde 181 elever. Tilflyttingen til kommunen er betydelig og flere familier som flytter til kommunen har bosatt seg i skolekretsen til Vikeså skule. Boligbyggeprogrammet med framskriving av elevtall blir et viktig redskap for å følge utviklingen.

Vikeså skule vil med dagens kapasitet kunne håndtere to klasser på hvert trinn. Området som Vikeså skule er plassert på har ikke areal for ytterligere utbygging.

Det er viktig at kommunen både stimulerer og legger til rette for fysisk aktivitet ut fra et folkehelseperspektiv. Et moment har vært å søke utbygging og løsninger der elevene i størst mulig grad unngår å bli avhengig av skyss til og fra skolen. Kommunen ønsker at nye boligområder legges i kort avstand fra skole.

Veksten i og rundt Bjerkreim skule kan om kort tid vise seg å bli en utfordring for kommunen. I skolekretsen Bjerkreim ligger i dag en barneskole og en barnehage. Skolen har små klasserom og tåler i liten grad at elevtallet overstiger 22 elever per klasse. Bjerkreim skole har heller ikke en romkapasitet som gjør at skolen kan ha mer enn en klasse pr. trinn.

12.3.1.2 VI VIL:

- At skolen skal motivere og bidra til at elever blir mer bevisst på, og engasjert i, læringsprosessen og sitt eget læringsmiljø.
- Arbeide sammen med elever, foresatte og ansatte for et godt psykososialt miljø.
- Arbeide for å gjøre opplæringen mer praktisk og variert.

- Styrke opplæringen i regning, lesing og skriving, slik at elevene får flere opplevelser av mestring, økt motivasjon og læring. Satsingene skal inngå i alle fag.
- Styrke klasseledelse.
- Sikre at samarbeid hjem/skole framstår med tydelige felles målsettinger. I samarbeidet bør en se på hverandre som en ressurs i barnets oppvekst, og legge vekt på at samarbeidet består av både informasjon, dialog og medvirkning.
- Sikre at skolene i kommunen er tiltalende og funksjonelle i bruk. Uteområde skal være tilstrekkelig stort i areal og være utformet slik at det på en positiv måte stimulerer til lek, fysisk aktivitet og kunne benyttes i ulike læringssituasjoner.
- Sikre at personalet i skolene skal oppleve en arbeidsplass som stimulerer til faglig utvikling, samhold og engasjement.
- Videreføre utviklingsarbeidet knyttet til elevvurdering. Målsettingen er at elevvurderingen skal gi best mulig informasjon til lærer, elev og foresatte, slik at opplæringen kan tilpasses forutsetningene til den enkelte elev.
- Aktivt bruke relevant statistikk og annet materiale, som omhandler grunnopplæringen, for å analyse og vurdere kvaliteten på den grunnopplæringen som gis til elevene.

12.3.2 Barnehage - nåsituasjon og status

Bjerkreim kommune har 3 barnehager, 1 privat (Storafjellet) og 2 kommunale (Skjeraberget og Røysekatten). Totalt har kommunen for barnehageåret 2013/14 en kapasitet på 281 plasser. Kapasiteten er avhengig av alder til barna.

Barnehagene i kommunen er i dag plassert sentralt knyttet til boligområdene, samtidig som beliggenheten grenser til gode områder med natur og friareal. Samtlige barnehager har gode arealer for lek innenfor eget område. Ved oppføring av nye barnehager er det viktig å vektlegge at områdene i og rundt barnehagene stimulerer til lek og fysisk aktivitet. Det er grunnleggende sett ut i fra et folkehelseperspektiv.

Røysekatten barnehage med seks avdelinger (2012)

Videre vil en i planarbeidet synliggjøre når det vil være aktuelt å starte byggingen av en ny barnehage i kommunen.

12.3.2.1 Vi vil:

- Prioriterer lek som viktig i seg selv, og som barns viktigste kilde til trivsel.
- Sikre at alle barn, foreldre og personale opplever at barnehagehverdagen er rik på gode opplevelser og lek. De skal oppleve omsorg, medvirkning og tillit.

- Sikre at barnehagene bidrar til at barna får utvikle et godt selvbilde og selvfølelse, slik at de får tro på seg selv og det de har å bidra med til fellesskapet.
- At barna skal forlate barnehagen rike på erfaringer og opplevelser som vil være nyttig resten av livet.
- Være undrende sammen med barna, og være en aktiv bruker av naturen. Barnehagene ønsker å være iderike, kjærlige og engasjerende.
- Ha tiltalende og funksjonelle barnehager. Uteområdet skal være tilstrekkelig stort i areal og utformet slik at det på en positiv måte stimulerer til lek og fysisk aktivitet. Det er verdifullt for barnas utvikling at det er kort vei til natur og friområder, slik at disse kan benyttes til turer og i ulike læringssituasjoner.
- At personalet i barnehagen skal oppleve en arbeidsplass som stimulerer til faglig utvikling, samhold og engasjement. Målsettingen er at de ansatte skal være stolte av å jobbe i barnehagene i Bjerkreim.

12.3.3 Kulturskole - nåsituasjon og status

Kulturskolen har lokaler som er tilpasset aktivitetene. Interessen for kulturskolen har økt, og stadig flere ønsker opplæring. Erfaringen viser at kulturskole som er samlet stimulerer til et positivt miljø for elevene. De ansatte får også muligheten til å utvikle et fagmiljø, noe som er viktig både for egen utvikling og med tanke på rekruttering. Utvidelse av tilbudet vil også presse lokaliteter.

Opplæringen som gis i kulturskolen er innenfor fem fagfelt: Dans, musikk, drama, billedkunst og multimedia.

Etterspørselen om å få undervisningstilbud i kulturskolen er større enn kapasiteten pr. d.d. Utvidelse av bygg og tilsetting av mer undervisningspersonale vil være utfordringen i tiden fremover hvis en har som mål å gi et større og bredere tilbud.

Kulturbanken er også svært godt egnet som konsertlokale, konferanselokale og selskapslokale. Ved flere anledninger blir Kulturbanken utleid til andre formål.

12.3.3.1 VI VIL:

- Utvide opplæringstilbudet i kulturskolen, blant annet innen billedkunst og multimedia. En ønsker også å gi undervisning i litteratur/skrivekunst i samarbeid og samlokalisert med biblioteket. Flere samspillgrupper er også en målsetting.

12.3.4 Bibliotek - nåsituasjon og status

Biblioteket er plassert ved Vikeså skule og er et kombinasjonsbibliotek med både folke- og skolebibliotek. Biblioteket har relativt høye utlåns- og besøkstall, og er et viktig tilbud til innbyggerne.

Bibliotekets lokaler er i dag små og mangler studiearealer, tilstrekkelig magasinplass og hylleplass. Bibliotekets plassering gir begrensninger for utvidelse.

12.3.4.1 VI VIL:

- Et nytt og større bibliotek kunne vært bygd i tilknytning til Kulturbanken som en kulturell institusjon og samlingssted.

12.3.5 Kultursektor

Kultur har sterk forankring hos innbyggerne, der kulturarbeidet over flere år har hatt en viktig posisjon og betydning.

Kulturavdelinga har et høyt aktivitetsnivå. Tilbudene har i hovedsak vært rettet mot voksne og barnefamilier og mindre til ungdomsgruppen. En har gjennom flere år hatt et tett samarbeid mellom Dalanekommunene innenfor kultursektoren gjennom eksempelvis Dalane kulturfestival. Kulturavdelinga arbeider godt sammen med frivillige organisasjoner.

Det er et aktivt dugnadsarbeid i kommunen som de siste årene har resultert i ny kunstgressbane og rulleskiløype. Stavtjørn alpinsenter har klart å utvide tilbudet og har mål om å styrke sin posisjon i regionen. Naturen, med lakseelva, innbyr til aktivitet og utfoldelse.

12.3.5.1 UTFORDRINGER

- Bjerkreim kommune har et basseng på Vikeså skule. Kommunen står nå ved et veiskille der en må vurdere store påkrevde renoveringskostnader mot å bygge et nytt. Det må vurderes om plasseringen på Vikeså skule er det rette. Det er ingen tvil om at bassenget er populært, og det blir brukt både i skolesammenheng, til svømmekurs og til åpen svømmehall. Skal en stimulere og legge til rette for at barn som vokser opp i Bjerkreim får gode svømmeferdigheter, er det en forutsetning at kommunen har et basseng. Et nytt badeanlegg vil kunne legge til rette for nye fritidsaktiviteter i kommunen. Dette er i tråd med folkehelseplanen, der kommunen skal legge til rette for og være en pådriver for variert fysisk aktivitet for innbyggerne uansett alder.

12.3.5.2 VI VIL:

- Opprettholde og styrke den faglige kompetansen innenfor kultursektoren. Stimulere til sterkere samarbeid mellom ulike fagfelt og innenfor kultursektoren generelt.
- Nå ulike aldersgrupper og interesser gjennom ulike tilbud.
- Gi støtte til frivillige lag og foreninger økonomisk og praktisk.
- Styrke samarbeidet mellom kultursektoren, frivillige organisasjoner og næringsliv.
- Fortsatt arbeide for et godt samarbeid mellom kommunene i Dalane, der tradisjonen med Dalane kulturfestival opprettholdes.
- Ha Dalane friluftsråd og Magma Geopark som naturlige samarbeidspartnere.
- Bygge ferdig kulturpark med lekeområde, treningsfelt, badeplass, bord/benker og oppslagstavler.
- Begynne arbeidet med gang- og sykkelsti rundt Svelavatnet. Denne må ses i sammenheng med kulturparken ved kommunehuset.
- Vurdere å samle bibliotek og kulturskole.

12.4 LANDBRUK, MILJØ OG TEKNIKK – LMT

12.4.1 Situasjon – status

LMT-avdelingen i Bjerkreim består av en "inneavdeling" på kommunehuset, og en "uteavdeling" som har sin base på Hompen.

LMT-avdelingen på kommunehuset består av en teknisk avdeling og et landbrukskontor. Den tekniske avdelingen har ansvar for saksbehandling innenfor plan- og bygningsloven, forurensingsloven og en rekke andre lovverk. Videre ligger det overordnede ansvaret for drift og vedlikehold her. En stor del av kommunens ansvar som grunneier, samt ansvaret for gjennomføring av kommunens investeringsprosjekter ligger også til avdelingen.

LMT-avdelingens "uteavdeling" har bl.a. ansvar for gjennomføring av vedlikehold og daglige drift av kommunens bygg og grøntområder samt vei, vann og avløp.

Bjerkreim kommune har de senere år gjennomført store investeringer innen vann- og avløp. Renseanlegget på Svelaodden har vært i drift noen år. Avløpet fra tettstedet Bjerkreim er nå også knyttet til renseanlegget. Dette gir en stor reduksjon i utslipp av næringsstoffer til vassdraget. Sammen med tilknytningen av avløpsanlegget for Bjerkreim, ble også Vikeså vassverk og Bjerkreim vassverk knyttet sammen. Dette gir en stor økning i leveringssikkerheten til abonnentene. Vikeså vassverk er blitt oppgradert med nytt UV-anlegg. Etter at dette ble gjennomført, har det ikke vært påvist bakterier i vannet. Samlet er det investert mer enn 35 millioner kroner i kommunens VA-anlegg siste 6 år.

Bjerkreim kommune har tilrettelagt for boligbygging både på Vikeså og på Bjerkreim (Røyslandsdalen). Kommunen har opparbeidet infrastruktur for utvidelse av Røysland industriområde. Kommunen har hatt et relativt høyt investeringsnivå på skole og barnehage den senere tid.

Det er i de senere år utført flere trafikksikkerhetstiltak i kommunen. Det er bygget busslommer, etablert punktllys ved busstopp, satt opp gatelys over flere strekninger samt opparbeidet enkelte strekninger med gang- og sykkelvei.

Driftsavdelingen har en liten maskinpark som er av god kvalitet. Avdelingen holder et tilfredsstillende vedlikehold av kommunens bygningsmasse, veier og grøntanlegg.

12.4.1.1 UTFORDRINGER

- Bygninger, VA-anlegg, grøntanlegg, veier (byggefelt) mv øker og krever ressurser til drift og vedlikehold. Det gjelder også oppfølging av investeringsprosjekter.
- Kommunens bygningsmasse eldes og krever mer vedlikehold. Endel større vedlikeholdsarbeid betinger særskilte løyvinger. Avdelingen har ikke eget personell til alt vedlikehold, og det kjøpes endel tjenester innenfor egne rammer.
- Ekstremvær skaper problemer. Ofte enn før er det ekstreme byger som fører til at kanaler og stikkrenner ikke tar unna, noe som fører til vannskader. Vi har også hatt ekstremt vintervær som utfordrer rammene for veivedlikehold.
- Tidligere ble kommunale tomter solgt til selvkost. Tomtekjøpere ble da indirekte subsidiert, og kommunens rolle som eiendomsutvikler hadde et boligpolitisk aspekt. Nå selges tomter til markedspris. Dette gir inntekter. Kommunal utbygging krever ressurser i alle ledd, fra forhandlinger om kjøp av grunn, utarbeidelse av reguleringsplaner og tekniske planer, innhenting av ulike anbud mv. Ved vurdering av kommunens fremtidige rolle som eiendomsutvikler, vil det være nødvendig å gå

grundig inn i både økonomiske og politiske vurderinger. Utfallet av dette vil påvirke avdelingens belastning.

12.4.1.2 VI VIL:

- Ha effektiv saksbehandling.
- Ha tilfredsstillende vedlikehold av veier, bygninger og grøntanlegg ut fra rammer.
- Gjennomføre investeringsprosjekt med gode løsninger og god økonomikontroll innenfor gitte rammer.
- Sørge for effektivt teknisk utstyr og materiell.
- Vurdere kvalitet og kostnader ift tjenestekjøp og bruk av egne ressurser.
- Vurdere kommunens rolle som eiendomsutvikler.

Se også landbruksplan som vedlegg til kommuneplanen.

13 HANDLINGSDEL

OPPFØLGING AV KOMMUNEPLAN

For å lykkes med en kommuneplan er det viktig å følge opp. I praksis skal kommuneplanen vise til handling de påfølgende fire år. Det er naturlig at det i årlig økonomiplan moment fra kommuneplanen med fokus på investeringer og drift ut fra en bærekraftig økonomi.

Overordna mål for Bjerkreim kommune for planperioden:

1. Være en god kommune å bo og arbeide i.
2. Barn og unge skal ha gode oppvekstsvilkår, med gode muligheter for lek og læring.
3. Ha en god og effektiv helse- og omsorgstjeneste, der brukernes behov i de ulike livsfaser settes i sentrum.
4. Være en framtidsrettet samfunnsutvikler som er tilgjengelig og lydhør overfor innbyggere og næringsliv.
5. Gjennom planlegging og forvaltning legge til rette for at kommunen, befolkning og næringsliv kan ta miljøvennlige valg.
6. Miljø og klima skal ivaretas ved at det satses på produksjon av fornybar energi.
7. Ta del i den regionale veksten.
8. Videreutvikle et aktivt kulturliv i samarbeid med frivillige lag og organisasjoner.
9. Sørge for at sikkerhet og trygghet blir ivarettatt og at beredskapen har tilstrekkelig ressurser til å håndtere kriser og uønskede hendelser.
10. Ha fokus på en god sentrumsutvikling og levende bygder.
11. Fortsatt være en aktiv jordbrukskommune for å kunne produsere mat på minst samme nivå som i dag, for å opprettholde sysselsettingen og bosettingen i hele kommunen, og for å holde det flotte kulturlandskapet ved like.
12. Framstå som en næringsvennlig, løsningsorientert og etablerervennlig kommune, både for eksisterende og nye bedrifter og næringer.
13. Fokus på at god folkehelse skal gjennomsyre alle planer og tiltak, slik at barn, unge og eldre har trygge, miljøvennlige og helsefremmende omgivelser.
14. Bygge et godt omdømme, slik at en fremstår attraktiv for innbyggere, arbeidskraft, bedrifter og turister.
15. Ta vare på kulturminner og historie, slik at vi foredler kulturarven på en måte som gagnar fremtidige slekter.
16. Være en organisasjon som gir gode tjenester til innbyggerne og som ivaretar ansatte på en slik måte at ansatte trives og utvikles.

Handlingsdel for perioden 2014 - 2018

Langsiktige mål	Delmål
Levekår Legge til rette for et godt liv for innbyggere i kommunen uansett livsfase og livssituasjon	God og trygg kommune å bo i. Trygge og stimulerende oppvekstmiljø for barn og unge. Gode og tilstrekkelige lege-, helse- og omsorgstjenester. Opprettholde og videreutvikle "First responder-tjenesten" i kommunen. Jevnlig øve på hendelser fra ROS-analysen med utgangspunkt i beredskapsplaner.
Kommunale tjenester Ha tilstrekkelig dimensjonering av kommunale tjenester ift befolkningsvekst	Ha en folketallsutvikling som ikke overstiger 2 % i perioden. Ha tilstrekkelig kapasitet innen barnehage-, skole-, helse- og omsorgstjenester.
Utvikling av kommunen Bærekraftig utvikling av kommunen	Sørge for økonomisk bærekraft og god kontroll, slik at viktige framtidige investeringer kan gjennomføres. Arealpolitikken skal være basert på bærekraftig utvikling, med fokus på gode bo- og næringsområder og gode vilkår for landbruket. Opprettholde og videreutvikle kulturlandskap for framtidige slekter, samt fiske, vilt, og sikring av biologisk mangfold og fauna. Satse på fornybar energi.
Barnehage Alltid ha tilstrekkelig gode og attraktive barnehager som stimulerer til lek og læring for alle barn	Sørge for tilstrekkelig barnehageplasser i forhold til behov. Sette inn tiltak så tidlig som mulig for å gi barn med særskilte behov en optimal hverdag i barnehagen. Rekruttere og beholde faglig dyktige medarbeidere. Gi mulighet for videreutdanning.
Skole Satse på skoler som stimulerer til læring	Sørge for skoleutbygging i tråd med planer om boligutbygging. Vurdere framtidig: • Flytting av bibliotek for å frigjøre mer plass ved Vikeså skole • Utbygging og rehabilitering av Bjerkreim skole • Bygging av ny ungdomsskole • Rehabilitering eller bygge ny svømmehall Kvalitet og godt læringsutbytte skal kjennetegne skolene i Bjerkreim. Null-toleranse ift mobbing.
Folkehelse Satse på god folkehelse	"Helse i alt du gjør" skal gjennomsyre alle planer og tiltak. Forebyggende arbeid og etablering av lavterskeltilbud skal vektlegges.

Langsiktige mål	Delmål
	Særlige målgrupper for tiltak og økt aktivitet som skal prioriteres er; • Barn og unge • Eldre • Personer med psykiske lidelser
Tjenestetilbud Sikre gode tjenester for mennesker med særlige behov	Sikre barnehage- og skoletilbud som er tilpasset barn og ungdom sitt funksjonsnivå. Sørge for dagtilbud og rehabilitering. Sikre varierte botilbud for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne. Sikre lavterskeltilbud og rehabilitering slik at flest mulig kan bo hjemme lengst mulig. Sikre et framtidsrettet omsorgssenter med effektiv og god tjeneste og som ivaretar HMS. Gi godt tilbud til personer med nedsatt funksjonsevne.
Næring Være en attraktiv kommune med høy verdiskapning og næringsutvikling	Legge til rette for næringsareal nær E- 39 som tilpasses ulike bedrifter. Legge til rette for næringsareal som passer håndverksbedrifter med store deler av sitt marked i Stavangerregionen og Nord-Jæren. Drifts- og støttefunksjoner til vindkraftverk skal være lokalisert i Bjerkreim.
Jordbruk, skogbruk, jakt og fiske Bidra til å fortsatt være en viktig jordbrukskommune og den største sauekommunen. Stimulere til økt aktivitet i skogen Bidra til å legge til rette for gode forhold for jakt og fiske, for å opprettholde bærekraftige bestander av laks og vilt Stimulere til satsing på flere aktivitetstilbud og overnatningsplasser	Ta vare på matjordene. Arbeide for at landbruksnæringen får gode inntekts- og utviklingsmuligheter, slik at framtidige generasjoner satser videre. Opprettholde dyretallet og det gode fagmiljøet for å opprettholde produksjonen av lammekjøtt og skjøtte kulturlandskapet. Øke skogplanting på gode produktive arealer. Øke avvirkningen på hogstmoden skog. Stimulere til veibygging fram til hogstfelt. Bidra til at skogbruksnæringen produserer lokalt virke til sagbrukene. Stimulere til fortsatt god forvaltning av fiske i Bjerkreimselva. Bidra til lengre fiskestreng ved å få laksen opp til Storå i Ørsdalen. Bidra til å opprettholde bærekraftig og frisk viltbestand gjennom tildeling av fellingskvoter. Videreutvikle opplegg for turisme, fiske, vilt og naturopplevelser.
Kultur Stimulere til et allsidig kulturliv Være arrangør,	Opprettholde og utvikle et godt og variert kulturtilbud i kommunen. Gi barn og unge opplæring, kunnskap og ferdigheter i kunsthåndverk.

Langsiktige mål	Delmål
samarbeide med lag og organisasjoner eller legge til rette for at andre kan gjennomføre sine arrangement	Gi kulturskoleelevene mulighet til å finne og formidle sine egne kunst- og kulturuttrykk.
Nærmiljø Legge til rette for et attraktivt nærmiljø for de som bor i kommunen og for besøkende	Legge tilrette for lek og ferdsel i sentrum, samt opprettholde grønne korridorer mellom sentrum og bakenforliggende LNF-områder. Starte arbeidet med gang- og sykkelsti langs Svelavatnet. Denne må være i sammenheng videre planlegging og utvikling av "kulturparken". Stimulere til at flere benytter turkartet for Bjerkreim, der det er lagt til rette for at alle innbyggere har merka turstier i sitt nærområde. Legge til rette for bord og benker, grillplass og lokale areal for lek, aktivitet og rekreasjon. Legge til rette for økt ferdsel på de store vannene i kommunen som Storavatnet og Ørdsalsvatnet.
Sentrum Utvikle et attraktivt sentrum med gode tjenester og varierte botilbud Utvikle et attraktivt sentrum for turister	Fortetting i sentrum med miks av butikker, kontorer og boliger. Stimulere til flere muligheter for overnatting i Bjerkreim. Varierte og attraktive boliger, særlig med vekt på eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne. Utvikle gang- og sykkelnett som binder sammen sentrum og som ivaretar trafiksikkerhet.
Klima Klimaproduksjon av fornybar energi i form av vind- og vannkraft Bli mest mulig karbonnøytral ved økt skogplanting	Være netto eksportør av ren, fornybar energi innen 2020. Bidra og legge til rette for igangsatt bygging og drift av alle vann- og vindkraftverk innen 2020. Øke skogplanting for binding av mer CO₂ (klimaskoger). Være pilotkommune for planting av klimaskoger.

VEDLEGG 1; ÅRSVERK OG ANTALL ANSATTE PR. AVDELING

Bjerkreim kommune 2014 (faste stillingshjemler)

Ansvar	Avdeling	Årsverk	Fast ansatte
100	Rådmann	1,00	1
120	Økonomi/it	3,70	3
130	Personalsjef	2,00	2
150	Serviceavdeling	4,87	8
200	Oppvekst	3,60	5
221	Vikeså skule	42,70	55
222	Bjerkreim skule	17,94	23
231	Skjeraberget Barnehage	11,50	11
232	Røysekatten barnehage	20,50	23
241	Kulturskulen	4,42	14
251	Biblioteket	1,12	2
300	Levekår	1,00	1
310	Helse	4,17	6
330	Barnevern	3,00	3
331	NAV	2,00	2
340	Omsorg	48,72	80
400-403	LMT	10,21	11
440	Landbruk	2,20	4
500	Kultur	1,00	1
Samla sum		185,65	255

VEDLEGG 2; KOMMUNENS LANDBRUKSPLAN

Bjerkreim - Landbrukskommunen

Jordbruk, skogbruk, utmark og fiske

Bjerkreim er en viktig landbrukskommune og har et aktivt landbrukskontor som har ansvar for jord- og skogbruk, næringsutvikling, vilt og fiske. Kommunen er staten sin forlengte arm til å medvirke til gjennomføring av den nasjonale landbrukspolitikken. Nasjonale mål er bl.a. å opprettholde matproduksjon, sysselsetting, bosetting i hele landet og sikre bærekraftig forvaltning av jordbruks- og skogsareal. Kommunen skal på vegne av staten forvalte de ulike virkemidlene gjennom tilskuddsordninger, lover og forskrifter.

Nåsituasjon - status

Bjerkreim kommune har et landareal på 586 km² (660 km² inkl. vatn). Av dette er omtrent 23,5 km² dyrka og 33 km² innmarksbeite. Jordbruksarealet utgjør altså 10 % av totalarealet. I 2007/08 ble det utarbeidet gardskart og vi har nå helt oppdaterte tall for jordbruksarealet i kommunen. Det er bra aktivitet med nydyrking, veibygging og utvidelse av innmarksbeite.

99 % av den dyrka jorda blir brukt til grasproduksjon, resten til korn og potet. De store beite- og utmarksviddene har lagt grunnlaget for et stort hold av storfe og sau, som er de dominerende dyreslagene i kommunen. Den totale verdiskapningen fra jordbruket (nettoprodukt) i Bjerkreim i 2010 var på totalt 87,2 millioner. Av dette utgjør verdiskapningen i melkeproduksjonen 61 % og saueholdet 26 %; samlet 87 %. Tilsvarende tall for Rogaland er 52 % for melk og 13 % for sau.

Eierfamiliene av jordbruksbedriftene i Bjerkreim betalte inn 10,9 millioner i inntekts- og formueskatt i 2010, som tilsvarer 20 % av totalt innbetalt ordinær skatt til kommunen.

Jordbruket sysselsetter 363 årsverk à 1.845 timer. Ringvirkningene av primærproduksjonen i Rogaland er etter en rapport fra Østlandsforskning, at 1 årsverk i jordbruket kan multipliseres med 2,23. For Bjerkreim tilsier dette totalt 810 årsverk innen foredling, transport, servicenæringer m.m. i regionen inkl. primærleddet. Bjerkreim ligger på topp i Rogaland, før Finnøy og Hå, når det gjelder verdiskapningen i primærnæringen med 20 % av kommunens samlede verdiskapning. Næringen er viktig for Bjerkreim, og en må legge forholdene til rette for at dette kan opprettholdes.

Utviklingen i dyretallet

	1989	2000	2010	2013	% endring 2000 – 2013
Antall søkere av produksjonstilskudd		215	210	208	- 3
Melkekyr	2.635	2.660	2.546	2.552	- 4
Vinterfora sau, villsau	15.130	17.520	19.935	19.293	+10
Slakta lam		Ikke tilskudd	22.776	21.609	
Melkegeiter	292	402	391	540	+ 34
Ammekyr		121	234	320	+ 164
Ungdyr		5.339	5.451	5.453	+ 2
Tall slakta griser/år		13.846	26.458	28.611	+ 107
Høns	11.765	9.804	15.191	15.155	+ 55
Slaktekylling			226.574	224.370	
Mink		740	2.280	4.440	+ 500

Tabellen viser at alle dyretall har økt bortsatt fra melkekyr.

01.01	Antall melkebruk/ Tappesteder	Antall melkekyr	Antall kyr pr. bruk	Melkekvote
1991	178	2.618	14,7	
2000	172	2.660		14 879 714 (1999)
2008	134	2.730		16 169 429 (2009)
2010	122	2.546		
2013	103	2.552	24,8	17 212 785 (2012)

Utviklingen i melkeproduksjonen har gått i retning av færre melkebruk og større buskaper/bruk, som samsvarer med utviklingen i Rogaland og resten av landet. Melkekvotene har økt med 6 % de siste 3 årene ved at det har blitt kjøpt og leid mer melk inn til kommunen enn det som har blitt solgt og leid bort. I 2013 ble det hentet melk på 103 gårdsbruk, mens i 2008 stoppet tankbilene på 134 bruk, som tilsvarer en reduksjon på 23 % på 5 år. Det er avgjørende hvordan utviklingen i melkeproduksjonen går fremover, da denne produksjonen har vært bærebjelken i landbruksnæringen i Bjerkreim.

Utfordringer

- For at matproduksjonen skal opprettholdes/økes, må en ta vare på jordbruksarealet.
- Landbruksnæringen er politisk styrt; rammene for, og profilen i, landbrukspolitikken blir lagt av staten, og næringen er gjennomregulert. Fremover vil det være avgjørende hvordan den politiske viljen er til å øke matproduksjonen i tråd med Stortingsmeldingen, og til fremdeles å ha syssel- og bosetting over hele landet.
- Endring av klima med økende nedbør er en utfordring for matproduksjonen.
- Mange bønder sliter med stadig større krav til effektivitet og synkende inntekter. Dette påvirker generasjonsskifter og investeringsomfang. Motivasjonen reduseres, og flere stiller spørsmål om hvorfor de skal jobbe dugnad for at nordmenn skal få billig mat.
- Fritid betyr mye for folk i dag, og bønder ønsker seg også mer av det. Det er ofte vanskelig å få avløsere, og det er viktig å rekruttere/ha kurs for nye avløsere.
- Ny husdyrgjødselsforskrift er under arbeid, og en skjerping av bl.a. kravene til antall dekar spredeareal bøndene må ha til sine buskaper, kan få store konsekvenser med reduksjon i dyretallet.

Vi vil:

- Ha et aktivt jordbruk for å opprettholde matproduksjon, sysselsetting, holde kulturlandskapet ved like og sikre bosettingen i hele kommunen.
- Sikre bøndene tilskudd, bl.a. gjennom; produksjonstilskudd, RMP, avløser ved sykdom og SMIL-midler, innen rimelig behandlingstid og med tilfredsstillende kvalitet.
- Bidra til at vi tar vare på den verdifulle matjorda gjennom aktivt jordvern-arbeid.
- Bidra til at landbruksnæringen fortsatt skal være stor i Bjerkreim.
- Støtte opp om det gode fagmiljøet i næringen.
- Fortsette den strenge praktiseringen av kravet til 10 års leieavtale på leiejord for å få skjøttet jordbruksarealet best mulig.
- Støtte opp om en videreutvikling og bruk av de turmulighetene som det nå er lagt til rette for i Bjerkreim. Flere turomtaler på nett og i media vil bli prioritert.

Skogbruk

Den naturlige skogen består i dag av furu, bjørk, eik, svartor, rogn og osp. I tillegg er det spredte forekomster av lind og alm. De siste 40 år har mye utmark grodd til, ikke med voksterlig planteskog, men med bjørkekratt. Alt i 1872 startet Staten å gi tilskudd til skogreising, og kommunen har også stimulert med tilskudd fra rundt 1950. Gran er det dominerende treslaget som har blitt plantet. En regner med at grana produserer fire ganger så mye som naturskogen. Det produktive skogarealet i Bjerkreim er ca.:

Høy bonitet	45.000 dekar
Middels	25.000 da
Lav	8.000 da
Totalt	78.000 da

I 2013 ble alle plantefelt over 10 da taksert, pluss lauvskogareal i de økonomisk drivbare områdene. Vi venter på resultatene, da en endelig vil få nøyaktigere tall for skogproduksjon og produktivt skogareal.

Arbeidet med å skape en kvalitativ god skog, er ikke ferdig med plantingen. Aktiv skjøtsel gjennom suppleringsplanting, gjødsling, avstandsregulering og tynning av ungskog er viktige kvalitetsfremmende tiltak.

Planteaktivitet og ungskogpleie i Bjerkreim

Årstall	Planta areal da	Ungskogpleie – areal da
1991	496	376
1996	534	386
2000	361	350
2006	136	108 + 144 da gjødsla
2012	81	38 + 44 da gjødsla
2013	83	526 + 2.550 da helikoptergjødsla

Naturlig oppvekst av krattskog binder som regel mindre enn 10 % CO₂ ift produktiv gran/lærkeskog. For å få størst effekt på problemene med CO₂-forurensingen, bør en derfor satse på produksjonsskog, som også er en god investering for skogeieren.

Energi- og klimaplanen til kommunen legger opp til en planting av klimaskoger for binding av karbon. Bjerkreim er en av to pilotkommuner som satser på planting av klimaskoger i Rogaland. Aktuell plantemark på snauareal under skoggrensa, egna til klimaskog, er registrert i den nye skogtaksten. En opplever til tider konflikt mellom landbruks- og miljø-interesser når en vil etablere planteskog på gjengroingsmark. Rapporten M 26-2013;

Planting av skog på nye arealer som klimatiltak definerer arealer med mer enn 10 % kronedekning som skog. Gjengroingsarealer med kronedekning over 10 % kan forhåpentligvis skjøttes etter skogloven, og en vil kunne få på plass nødvendige klimaskoger i kommunen.

Utfordringer

- I Bjerkreim er det lite naturlig barskog. Etablering av økonomisk drivverdige framtidsskoger vil være avhengig av planting av gran/sitkagran eller lerk. Mesteparten av ny barskog etableres på snauareal, der skogeier ikke har opparbeidet skogfond.
- Den største utfordringen skogsatsingen står overfor er økonomien i jordbruket. Ved et godt økonomisk resultat i jordbruket vil det også kunne "dryppe" litt på skogbruket. Selv med gode tilskudd er det en egenandel ved etablering av planteskog.

Vi vil:

- Stimulere til økt planteaktivitet. Først og fremst er det viktig å få gode produktive arealer i produksjon. Ved planting av ny skog tenker en langt frem, og det er stor usikkerhet om hva en kan forvente om 60 år. Men de eiendommene som i dag har hogstmoden skog, har en viktig økonomisk ressurs på gården.
- Stimulere til økt avvirkning. De private hogstmodne skogarealene i kommunen er ofte små, og skogeier kan ikke regne med årlig avvirkning. Det blir ofte snakk om lengre tid mellom hver hogst, og da er det viktig å treffe høykonjunkturerne.
- Bidra til at skogbruket produserer lokalt virke til sagbrukene. Kortreist virke er bra for miljøet, og er minst like godt som annet virke.
- Bidra til å bli mest mulig karbonnøytral, og kanskje kunne selge klimakvoter i framtiden.

Utmark

Bjerkreim har med sine 586 km² landareal mye utmark, som er en viktig ressurs som beite for sauer og storfe, og som leveområde for vilt.

Kommunen har livskraftige bestander av elg, hjort, bever og rådyr. Hjorten bidrar med 6 tonn viltkjøtt, elg og rådyr med ca. 3 tonn, til en samlet førstehandsverdi på ca. 1 million kroner.

Dyreslag	Antall vald	Fellingsløyve totalt, 2013	Felt i 2012
Elg	10	25	10
Hjort	58	140	76
Rådyr	52; inkl. 7 frie	156 + frie dyr	84
Bever		4	

Småviltjakta, og da spesielt harejakta, var populær tidligere. Harebestanden er som orrfugl- og rypebestanden kraftig redusert, og har stort sett liten verdi i dag.

Utfordringer

- Hjortestammen har økt kraftig de senere år.
- Hjorten gjør en del skade på skog og innmark.
- Trafikkulykker forårsaket av hjortevilt er økende.
- Tilgroing.

Vi vil:

- Ved tildeling av fellingskvoter forsøke og opprettholde en bærekraftig og frisk bestand av viltet.
- Ha mer jaktsamarbeid over store områder.
- Forsøke å skjytte utmarka for å bedre oppvekstforholdene til småviltet.

Fiske

Kalkingen av Bjerkreimsvassdraget startet i 1996, med en kombinasjon av dosereralking på Malmei og innsjøkalking av Ørdsalsvatnet og Austrumdalsvatnet. I starten ble det totalt brukt 2.200 tonn kalk i året, men nå er forbruket ca. 1.200 tonn kalk direkte i vassdraget, og ca. 370 tonn biokalk spredd med helikopter i nedslagsfeltet til Storåna i Ørdsalen. Biokalken er spredd i vann i grensen mellom kommunene Sirdal, Bjerkreim og Gjesdal til en kostnad på 1,2 millioner/år, med Bjerkreim kommune som oppdragsgiver. En har tatt jevnlig vannprøver i Storåna for å sjekke pH-nivået og aluminium (giftig for fisk), og effekten er god, men ikke så god som ønsket. En får dropp i pH på kritiske tidspunkt for lakseyngelen.

Bjerkreim kommune fikk i 2011/12 tilført 6 millioner fra Fylkesmannen for å optimalisere kalkingen av Bjerkreimsvassdraget. I samråd ble det bestemt å bygge ny kalkdoserer i Bjordal for flytende kalk, slik at vassdraget kunne få 9 km med ny lakseførende strekning fra Vassbø til Bjordal. Dosereren er ferdig bygd, og en forventer å bruke i overkant av 700 tonn kalk i året og spare tilsvarende i Ørdsalsvatnet. En sideeffekt av kalkdosereren ble at eneste gårdsbruket i Bjerkreim uten offentlig strømforsyning ble sikret offentlig strømforsyning, gjennom et spleiselag mellom gårdbruker, kommunen og en hytteeier.

Det koster ca. 3,5 millioner å kalke elva og innsjøene, med en lakseførende strekning på 46 km ekskl. Storåna. Kalkingen har hatt god effekt. Før kalkingen var fangsten ca. 1,5 tonn i 1995, og i 2011 ble det rekord da en bikket 20 tonn, herav 13 tonn i Bjerkreimselva og resten i Fotland/Tengs. Elva er i dag blant landets 5 beste lakseelver. Verdiskapningen av laksefisket er beregnet til å utgjøre minst 7 – 8 millioner, bare i Bjerkreim.

Utfordringer

- Få laksen til å gå opp og gyte i Storåna, slik at vassdraget får utnyttet potensialet som ligger i dette elvestrekket.
- Utnytte det direkte og indirekte inntekspotensialet som ligger i vassdraget.

Vi vil:

- Jobbe for at helikopteralkingen ikke blir stanset etter etablering av kalkdosereren i Bjordal, men redusert til et nivå som passer i forhold til vannkvaliteten.
- Bidra til kultiveringsarbeid for å få laksen til å etablere seg i Storåna i Ørdsalen.
- Optimalisere kalkingen av Bjerkreimsvassdraget, økonomisk og i forhold til vannkvalitet.
- Gjennomføre et næringsutviklingsprosjekt for hele Bjerkreimsvassdraget sammen med grunneierne, med mål å øke tilbudet til overnatting, aktiviteter og inntekter til hele det lokale næringslivet.

VEDLEGG 3; NASJONALE MÅL OG RETNINGSLINJER FOR PLANARBEIDET

Nye lover, forskrifter og statlige retningslinjer

- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) –plandelen av 27. juni 2008 nr 71
- Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven) av 20. juni 2008 nr. 42
- Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) av 19. mai 2006 nr 16
- Lov om offentlege styresmakters ansvar for kulturverksemd (kulturlova) av 29. juni 2007 nr. 89
- Forskrift om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre (27. juni 2008)
- Retningslinje T-1442 Støy i arealplanleggingen (26.01.2005)
- Retningslinje T-5/99 B om tilgjengelighet for alle (29.12.99)
- Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene (04.09.09)
- Naturmangfoldloven (19.06.09)
- Lov om kommunal beredskapsplikt (sivilbeskyttelsesloven) (25.06.10)

Stortingsmeldinger m.m.

- Stortingsmelding nr. 29 (1996-1997) om regional planlegging og arealpolitikk
- Stortingsmelding nr. 23 (2001-2002) om bedre miljø i byer og tettsteder
- Stortingsmelding nr. 31 (1996-1997) om distrikts- og regionalpolitikken
- Stortingsmelding nr. 58 (1996-1997) om miljøvernpolitikk for ei bærekraftig utvikling
- Stortingsmelding nr. 28 (1997-1998) om oppfølging av HABITAT II
- Stortingsmelding nr. 29 (1998-1999) om energipolitikken
- Stortingsmelding nr. 21 (2004-2005) "Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand"
- Stortingsmelding nr 16 (2002-2003) Resept for et sunnere Norge
- Stortingsmelding nr 19 (1999-2000) om norsk landbruk
- Stortingsmelding nr. 16 (2008-2009) Nasjonal transportplan
- Stortingsmelding nr. 34 (2006-2007) Norsk klimapolitikk
- Stortingsmelding nr. 22 (2007-2008) Samfunnssikkerhet
- Stortingsmelding nr. 20 (2006-2007) Nasjonal strategi for å utjevne sosiale forskjeller
- Stortingsmelding nr. 31 (2007-2008) Kvalitet i skolen
- Stortingsmelding nr. 16 (2004-2005) Leve med kulturminner
- Stortingsmelding nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring
- Stortingsmelding nr. 16 (2006-2007) Tidlig innsats for livslang læring
- Stortingsmelding nr. 9 (2006-2007) Arbeid, velferd og inkludering
- Stortingsmelding nr. 25 (2005-2006) Mestring, muligheter og mening
- Stortingsmelding nr. 25 (2005-2006) Omsorgsplan 2015
- Stortingsmelding nr. 39 (2000-2001) Friluftsliv
- NOU 2006-6 Når sikkerheten er viktigst
- Nasjonal helseplan (2007-2010)
- Nasjonal strategi for det tobakksforebyggende arbeidet 2006-2010
- Nasjonal handlingsplan for trafiksikkerhet på vei 2006-2009
- Regjeringens handlingsplan for økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne (01.12.2004)

Rikspolitiske retningslinjer (RPR)

RPR er en måte å formidle den nasjonale politikken på i forhold til kommune- og fylkesplanleggingen. RPR formidler den nasjonale politikken som premisser for planleggingen i kommuner og fylkeskommuner. Det er følgende relevante rikspolitiske retningslinjer som legger premisser for kommuneplanens arealdel:

- RPR for å ivareta barn og unge sine interesser i planleggingen T-2/08
- RPR for samordna areal- og transportplanlegging T-5/93
- RPR for verna vassdrag T-1078

Arealpolitiske føringer

Gjeldende arealpolitiske føringer fremgår blant annet av Stortingsmelding nr. 26 (2006-2007) Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand:

- Arealpolitikken skal legge til rette for redusert utslipp av klimagasser.
- Arealplanleggingen skal bidra til å redusere klimaendringenes trussel mot liv, helse og materielle verdier, samt samfunnsviktige funksjoner og infrastruktur.
- Byer og tettsteder skal utvikles slik at miljø, livskvalitet og helse fremmes gjennom god stedsutforming og boligkvalitet, tilgjengelige utearealer med høy kvalitet og sammenhengende grønnstrukturer med gode forbindelser til omkringliggende naturområder.
- Miljøkvaliteter i landskapet skal bevares og styrkes gjennom økt kunnskap om verdier og bevisst planlegging og arealpolitikk.
- Årlig omdisponering av de mest verdifulle jordressursene skal halveres innen 2010.
- Fritidsbebyggelse skal lokaliseres og utformes med vekt på landskap, miljøverdier, ressursbruk og estetikk.
- Strandsonen skal bevares som et natur- og friluftsområde tilgjengelig for alle.
- Vassdragene skal forvaltes gjennom helhetlig arealpolitikk som sikrer vassdragslandskap, vassdragsbelter og vannressurser.

Regionale planer

Rogaland fylkeskommune har flere planer som er retningsgivende for kommunens planlegging; det mest sentrale er

- Fylkesdelplan for Friluftsliv, Idrett, Natur og Kultur (FINK)
- Fylkesdelplan for areal og transport i Dalane
- Fylkesdelplan for universell utforming
- Regionalplan for landbruk i Rogaland
- Regionalplan for energi og klima for Rogaland

Bjørk + Heim = Bjerkreim

av Kjellaug Marte Bakke

Helmen er der me vil byggja og bu
me kaller han MIN – både eg og du

Bjørka er liksom vårt eige tre
namnet på bygda er tufta på det

Der fann det gamle så trygt eit bu
der levde det med si von og tru

Bjerkelaug saman med det norske flagg
er ramma rundt 17. mai, vår nasjonaldag

Tankane kom så mang ein vår:
Mon bjørka vil spretta, til Dagen i år?

Når hausen er komen og lauet det fell
me skimtar ei stjerne når det lir i mot kveld

Den stjerna ho vinkar til deg og meg,
til Himmelhelmen ho vil syna veg

Så lenge den lauvrike kåpa var på
var den vegen mest uråd å sjå

Stjerna, helmen og vårt bjørketre
er arvesølv som me vidare skal gje

